

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 9
Vasaris - February 27, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- **Vasario 16-osios Akto** 80-mečio proga Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas gavo keiliolikos užsienio valstybių vadovų sveikinimus. Tokias telegramas atsiuntė JAV Prezidentas Bill Clinton, Vokietijos Prezidentas Roman Herzog, Rusijos Prezidentas Boris Jelcin, Ukrainos Prezidentas Leonid Kučma, Turkijos Prezidentas Suleyman Demirel, Graikijos Prezidentas Constantinos Stephanopoulos, Olandijos Karalienė Beatrix ir daugelio kitų pasaulio valstybių vadovai.

- **Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas** vasario 17 d. priėmė Rusijos ambasadorių Lietuvoje Konstantiną Mozeli, kuris perdavė jam savo šalies Prezidento Boriso Jeltino asmeninį laišką. Jame pareikštas pasitenkinimas dvišalių Lietuvos ir Rusijos santykių plėtra kadenciją baigiančio Lietuvos Prezidento darbo metais. "Linkiu, kad Jūsų turtinga politinė patirtis bei energija ir ateityje pasitarnautų geriems Lietuvos ir Rusijos santykiams", - rašo Rusijos vadovas A. Brazauskui.

- **Tris garsaus muziko** Davido Geringo kūrybos briaunos - violončelininko, dirigento ir pedagogo talentą - atskleidė vasario 18-ąją sostinėje prasidėjusi "Violončelės savaitė Lietuvoje". Šią muzikos šventę organizuoja Lietuvos nacionalinė filharmonija. Vienas garsiausių Europos violončelininkų, Mstislavo Rostropovičiaus mokinys Davidas Geringas savo giminėje Lietuvoje koncertuoja nuolat.

- **LDDP pakartotiniuose Seimo nario rinkimuose** Naujosios Vilnios rinkimų apygardoje remia teisninko A. Paulausko kandidatūrą. Vasario 16 d. LDDP pirmininkas, jos frakcijos Seime seniūnas Č. Juršėnas žurnalistams sakė, kad tokį sprendimą vieningai priėmė vasario 7 d. posėdžiavusi LDDP taryba. "Tai yra suprantama, kadangi mes jį rėmėme Prezidento rinkimų kampanijoje", - sakė Č. Juršėnas. Č. Juršėnas sakė, kad yra išplėstas LDDP tarybos prezidiumas. Į jį išrinktas Seimo narys V. Einoris ir krepšinio treneris R. Girskis. V. Einoris išrinktas ir dar vienu LDDP pirmininko pavaduotoju.

- **Pernai JAV mirusio Vlado Raščiausko-Rasko** testamentą vykdytojas čikagiškis Kestutis Paulikas dovanojo Panevėžio vaikų globos namams 2000 USD. Panevėžyje gimęs ir augęs kelių knygų apie įvairius kraštus autorius Vladas Raščiauskas-Raskas ne kartą lankėsi Lietuvoje, rėmė beglobius vaikus. Dovanoti pinigų vaikų namams buvo jo paskutinė valia. Dėkodama už labdarą, globos namų direktorė pažadėjo prižiūrėti Panevėžyje palaidoto Vlado Raščiausko-Rasko kapą.

- **Neringoje** ruošiamasi pertvarkyti Nidos kultūros ir turizmo informacijos centrą. Pertvarkius centrą, jame būtų įrengta šiuolaikinė koncertų salė, konferencijų salė bei miesto galerija. Projekta įvertins PHARE programos ekspertai. Darbus numatoma pradėti jau rudenį.

LIETUVOS POLITINĖ PADĖTIS ATRODO GERESNĖ

Algio Rimo kalba, pasakyta 1998 m. vasario 15 d. Kultūros židinyje Brooklyne

Šiandien susirinkome paminėti mūsų tėvynės Lietuvos nepriklausomybės 80-ąsias metines. Man tenka ypatinga garbė dalyvauti šioj šventėj New Yorke, kur praleidau savo jaunystės dienas, kartu su žmona Ramune dalyvavome šio telkinio lietuviškame gyvenime. Todėl itin malonu jūsų tarpe matyti mamą ir daug mielų draugų bei pa-

mo atstatymu iškilo visa eilė naujų, sudėtingų ir dažnai painių problemų. Jos prasidėjo nuo poreikio užtikrinti krašto saugumą, sukurti demokratine, daugiapartinę valdymo sistemą, pereiti į laisvos rinkos ekonomiką, išlaikyti žmogaus teises, minimalų socialinį aprūpinimą ir atstatyti atvirą, sveiką bendruomenę. Saugumas pagerėjo išvedant rusų kariuomenę. Demokratinei santvarkai pagrindas buvo padėtas priimant Lietuvos konstituciją, vyko eilė laisvų ir demokratiškų rinkimų. Ekonomikoje buvo ypatingų sunkumų, nors buvo padaryta pažanga privatizuojant ūkį, įvedant stiprų litą bei atviresnį prekybos ir in-

mūsų norai išsipildytų?

Man regis, kad visi linkime Lietuvai tolimesnio laisvės, nepriklausomybės įtvirtinimo ir ekonominio bei socialinio gerbūvio. Todėl galime pasidžiaugti, kad Lietuvos politinė padėtis ši vasarį atrodo geresnė, negu perėtų metų pradžioje, ir žymiai geresnė, negu prieš penkerius metus. Lietuvoje vasario 25 d. perims pareigas naujai išrinktas prezidentas Valdas Adamkus. Jo laimėjimas, nors tik su 14,000 balsų dauguma iš virš milijono, konstatavo vakarietiško mąstymo ir demokratinį jėgų pergale. Tai yra didelė garbė ir pripažinimas ir Amerikos lietuviams, ir jų darbams. Už kokį kandidatą bebūtume balsavę, manau, kad mes, visi čia susirinkę, linkim naujam Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui sėkmės ir ištvermės. Jis turės retą proga paveikti į gerą pusę Lietuvos politiką ir jos bendruomenę. O Seimo pirmininkui Vytautui Landsbergiui linkime, kad jis ir toliau santūriai vadovautų Seime ir kartu su nauju Prezidentu bendradarbiautų Lietuvos labui.

Užsienio politikos kryptys

Lietuvos užsienio politikoje vyrauja testinumas, ir nemanau, kad šios politikos bruožai pasikeistų Prezidento Valdo Adamkaus kadencijoje. Visos pagrindinės Lietuvos politinės partijos sutinka, kad svarbiausi valstybės siekliai yra įtvirtinti valstybės nepriklausomybę bei saugumą ir stiprinti krašto ekonomiką per integraciją į vakarietiškas tarptautines organizacijas bei struktūras. Ypatingos reikšmės skiriama integracijai į Europos Sąjungą ir NATO. Tačiau yra kuriojami geri santykiai su visais kaimynais vakaruose ir rytuose. Prezidentas Brazauskas, būdamas sausio mėnesį Washington, paminėjo, kad pastaruoju metu Lietuva išvystė su Lenkija tokius gerus santykius, kokių dar nebuvo visoje istorijoje. Su Latvija ir Estija santykiai taip pat yra artimi ir tikimės, kad toliau artės. Su Rusija, anot prezidento Brazausko, konfliktų nėra. Pažymėtina, kad buvo pasirašyta sutartis nustatant valstybės sieną su Karaliaučiaus sritimi. Su Baltarusija taip pat.

Deja, nors su Rusija pastovus bendravimas Lietuvai yra neišvengiamas, negalima užmiršti istorijos ir realybės: iš rytų per

(nukelta į 7 psl.)

TARPTAUTINĖS MIGRACIJOS PROGRAMOS IR LIETUVA

Ženevoje pasirašytu susitarimu apibrėžta, kaip Lietuva įgyvendins Tarptautinės migracijos organizacijos programas. Tai numatantį dokumentą savo parašais patvirtino Lietuvos nuolatinės misijos Jungtinių Tautų skyriuje Ženevoje laikinasis vadovas Audrius Navikas ir Tarptautinės migracijos organizacijos generalinis direktorius James Purcell.

Susitarime numatyta konsultuoti, kaip turėtų būti stiprinama migracijos kontrolė. Lietuva Tarptautinės migracijos organizacijos veikloje aktyviai dalyvauja nuo 1995 metų rudens. ELTA

V. ADAMKUS MAŽINS LIETUVOS MINISTRŲ KABINETĄ

Lietuvos išrinktasis prezidentas Valdas Adamkus ir ministrų kabineto vadovas Gediminas Vagnorius susitarė sumažinti vyriausybės narių skaičių nuo 17 iki 12. Nedidele balsų pers-

terijas, kurias numatyta panaikinti, tačiau manoma, kad tokios svarbios ministerijos kaip finansų ir užsienio reikalų išliks. Lietuvos laikraščių teigimu, Adamkus nori panaikinti Europos reikalų ministeriją, kuri dubliuoja užsienio reikalų ministeriją, bet yra žinoma, kad Vagnorius tam prieštarauja. Adamkaus, kuris pakeis dabartinį prezidentą Algirdą Brazauską, inauguracija vyks vasario 26 dieną. Lietuvos prezidento pareigos yra daugiau simbolinės, tačiau valstybės vadovas po rinkimų skiria ministrą pirmininką ir turi įtakos užsienio politikai. Reuters



Lietuvos Prezidentas
Valdas Adamkus

vara laimėjusio prezidento rinkimus sausio mėn. JAV emigranto Adamkaus atstovas spaudai pranešė, kad ministrų kabinetas bus mažinamas dviem etapais - iš pradžių bus panaikinti trijų ministrų postai, o vėliau - dviejų. "Kaip numatyta jo rinkimų programoje, Adamkus nori sumažinti administracinį aparatą, kad pagerėtų darbo efektyvumas", sakė Adamkaus atstovas spaudai. Jis atsisakė nurodyti minis-



Premjeras
Gediminas Vagnorius

SAUSIO 13-OSIOS BYLA

Vasario 17 d. Sausio 13-osios byloje liudijo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. Šis teismo posėdis sulaukė visuotinio susidomėjimo - teismo salėje laisvų vietų nebuvo. Pirmausia Seimo pirmininkas pasakojo, kas jam žinoma apie LKP (SSKP) vaidmenį, kuomet 1990-1991 metais buvo bandoma jėga nuversti Lietuvos Respublikos valdžią. Vytautas Landsbergis, lengvai operuodamas faktais, atskleidė Kremliaus valią vykdžiusios Mykolo Burokevičiaus vadovaujamos partijos planus atplėšti nuo Lietuvos jos rytinę dalį ir Klaipėdos kraštą. Išdavytės viršūne Vytaut-

tas Landsbergis pavadino Mykolo Burokevičiaus 1991-ųjų sausio 7 dieną pasirašytą prašymą įvesti Lietuvoje svetimos valstybės prezidento valdymą. LKP (SSKP) vadovas Mykolas Burokevičius savo ideologiniam priešui turėjo daug klausimų. Vengdamas 1991 metų proklamaciją tono, Mykolas Burokevičius stengėsi savo klausimus formuluoti taip, kad dalis kaltės dėl Sausio įvykių kristų ir ant Vytauto Landsbergio. Kitas teismasis Juozas Jermalavičius domėjosi daugiau pasaulinės revoliucijos klausimais. Vytautas Landsbergis liudijo apie 4 valandas. LR

VISUOMENEI SPAUDŽIANT, ATSIKANDA NAUJOS NUOLAI DOS

Vis netylant svarstymams apie vietos telefono pokalbių apmokestinimą, ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius pasiūlė suteikti 5 valandas per mėnesį nemokamų pokalbių ir tiems senatvės pensininkams, kurie gyvena kartu su darbingais šeimos nariais. Ryšių ir informatikos ministro įsakymu šie neapmokestinami pokalbiai būtų teikiami tik vienišiams pensininkams. Lietuvos pensininkų sąjunga "Bočiai" palankiai įvertino ministro pirmininko siūlymą. Sąjungos valdyba pritarė Vyriausybės nuostatai lėšas, gautas

už "Lietuvos telekomo" privatizavimą, panaudoti grąžinant prarastus rublinius indėlius. Pensininkų sąjunga atsiriboja nuo kai kurių "politikutojų", bandančių įtraukti pensininkus į įvairias protesto akcijas. Tuo tarpu socialdemokratas Vytenis Andriukaitis teigia, kad Vyriausybės sprendimas apmokestinėti vietinius telefono pokalbius prieštarauja jos pačios programai. Pasak Seimo nario, programoje nurodoma, kad visi numatomi apmokestinimai privalo būti skelbiami ne vėliau kaip prieš pusę metų. LR

ŠEŠIOS PARTIJOS - PRIEŠ DVIKALBYSTĘ VILNIAUS RAJONE

Šešios didelės įtakos neturinčios partijos reikalauja imtis įstatymuose numatytų veiksmų, kurie Vilniaus rajone savivaldybė, istaigose bei organizacijose greta valstybinės lietuvių kalbos įpareigojusią vartoti ir lenkų kalbą, priverstų paisyti Konstitucijos ir kitų teisės aktų.

Bendrą pareikimą pasirašė Demokratų, Nepriklausomybės,

Politininių kalinių, Žaliosios partijų, taip pat lietuvių nacionalinės partijos "Jaunoji Lietuva" bei Politinių tremtinių ir kalinių sąjungos vadovai. Jie pažymi, kad dabartinė situacija "skatina lietuvių ir lenkų tautų priešpriešą, nepasitikėjimą vieni kitais".

ELTA

ŽUDYNĖS ŠIRVINTŲ RAJONE

Vasario 15 d., sekmadienį, apie 5 val. popiet, Širvintų rajono Draugių kaime 58 metų Leonardas Zavistonovičius, apsiginklavęs dviem šautuvais, dėl nežinomų motyvų nušovė 8 savo kaimynus. Išlikę gyvi kaimo gyventojai atėmė iš Zavistonovičiaus šautuvus ir jį smarkiai sužalojo; Zavistonovičius nuo sužalojimų mirė. Tarp nužudytųjų - 4 moterys ir 4 vyrai. Jauniausiai aukai buvo 17 metų, vyriausiai - 65-eri.

Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko pareiškime sakoma, jog šis nusikaltimas prieštarauja

civilizuotos visuomenės normoms. Lietuvos vyriausybės atstovas pareiškė, jog ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius taip pat pareiškė užuojautą aukų šeimoms; pasak vyriausybės atstovo, šalies vyriausybė padengs laidotuvių išlaidas. Vyriausybės atstovas taip pat sakė, jog šalies ministras pirmininkas sudarys specialią komisiją, kuri ištirs tragediją Širvintų rajone. Reuters

Paremdami
lietuvišką
spaudą,
Jūs remiate
lietuvių
Amerikoje

Arnoldas Piročkinas

Pirmoji lietuvių kalbos gramatika

Straišnyje "Kitataučiai gina lietuvių kalbą" esu apibūdinęs lietuvių kalbos būklę XVII a. pirmojoje pusėje. Mažąją Lietuvoje. Ryškiausias tos būklės bruožas buvo tas, kad susidarė grupė daugiausia vokiečių kilmės liuteronų kunigų, kurie nuoširdžiai ėmė ginti lietuvių kalbą nuo jai priešišku nuomonių. Tos nuomonės buvo gana pavojingos, nes valdžia, jų išsiklausiusi, galėjo išvartyti lietuvių kalbą iš bažnyčių, mokyklų ir tuo labiau kaimo įstaigų.

Geriausia priemonė lietuvių kalbos niekinimui atremti galėjo būti lietuvių kalbos gramatika ir žodynas. Kol tokių darbų nėra, tol apie ją galima skleisti visokių prasimanymų, tol ji gali būti laikoma primityvia ir netinkama kultūros reikalams. Tai gerai suvokė lietuvių kalbos gynėjai. Neatsitiktinai 1643 m. Kristupas Sapūnas baigia rašyti lietuvių kalbos žodyną ir gramatiką. Tačiau dėl intrigų šis jo darbas išleidžiamas tik po 30 m. Leidėjas Teofilis Gotlybas Sapūnas (autorius mirė 1659 m.) prakalboje kreipėsi į kunigaikštį, kad užstotų "nuo nasrų Momo, nemokančio nieko kito, tik loti".

Geriau negu Sapūnui pasisekė iš Tilžės kilusiam Danieliui Klei-
nui (1609-1666): 1653 m. jis išleido pirmąją spausdintą lietuvių kalbos gramatiką "Grammatica Litvanica", o po metų - vokišką jos santrauką "Compendium Litvanico-Germanicum". Šio tilžėno gramatika lietuvių kalbos mokslui labai svarbi. Iki XIX a. vidurio ji liko nepalenta, kol pa-

sirodė Augusto Šleicherio ir Frydricho Kuršaičio gramatikos. Nuo Kleino gramatikos prasideda lietuvių bendrinės kalbos Mažąjoje Lietuvoje epocha.

1653 m. gramatikoje aiškiai suvokiame lietuviškos orientacijos inteligentų pastangas atremti mūsų kalbos priešininkų priekaištus. Ir autoriui tai visiškai pavyko.

"Prakalboje skaitytojui su sveikinimu" Kleinas jau pačioje pradžioje užsimoja atsakyti tiems, kurie viešai ir neviešai kelia visokių būtų ir nebūtų priekaištų lietuvių kalbai: "Prieš

vokiškų, bet taip esą ir kitose kalbose: "O kas nežino lotynus graikuojant, lenkus vokiečiuojant?" - klausimu atsako autorius. Tačiau svarbiausia, jo nuomone, tai, kad "žodžiams, paimtiems tiek iš graikų, tiek iš lenkų kalbų, jie (t. y. lietuviai) suteikė savo pilietines teises ir pritaikė juos savo kaitymui bei taisyklėms".

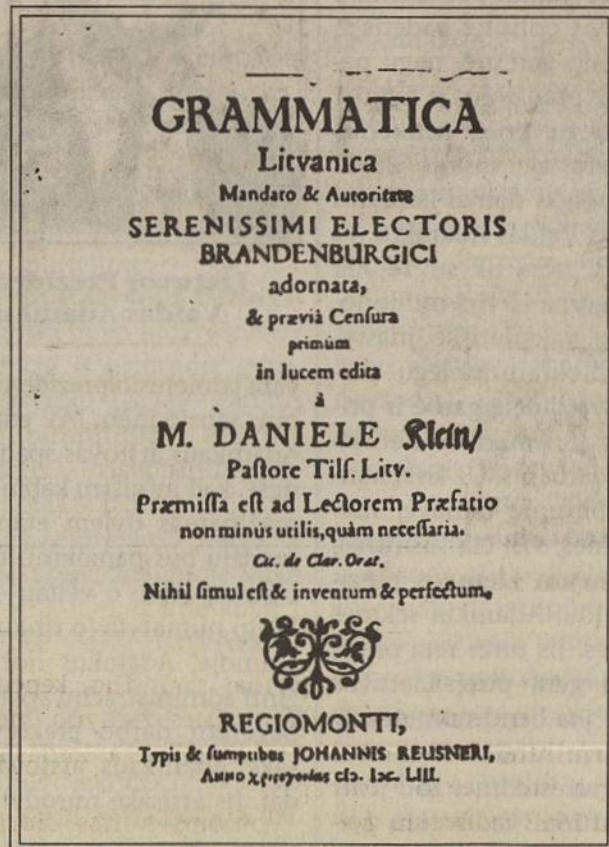
Remdamasis kitų kalbų pavyzdžiu, Kleinas nelaiko kliūtimi, neleidžiančia parašyti gramatikos, nė tarmių įvairovės. Tuo pasižymi ir vokiečių, ir senovės graikų kalbos. Kaip įveikti tą tarmių įvairovę? Kleinas tam siūlo: kadangi Kauno krašto gyventojai kalbą artima

tarmės aptaria tuojau po taisyklių, kaip mes savo lietuvių kalbos gramatikoje, o kiti atskirose prie gramatikos pridėdamos knygelėse".

Kleinas šitoje prakalboje atremė ir kitą "argumentą", kodėl lietuvių kalbai gramatika nereikalinga: kalbos esą galima išmokti, priešininkų nuomone, vien iš praktikos. Autorius, jausdamas tam tikrą lietuvių kalbos diskriminaciją, atsakė taip: "Juk turime visų kalbų gramatikos vadovėlių (...), nors tas kalbas žmonės galėjo išmokti ir iš praktikos. Kodėl ir mums neišdailinti šios kalbos, kurią daugelis laiko barbariška ir netvarkinga, išradinomis taisyklėmis, kad nuvalytume tą purvą, kuriuo taip ilgai ji buvo aptaškyta, ir ji džiugintų mus visu savo blizgėjimu".

Šiandien, kalbėdami apie lietuvių literatūros išaugimą XVII a. antrojoje pusėje ir XVIII a. Mažąjoje Lietuvoje, lyg ir primirštame, kad jos keliui į aukštumas tada visai tiko lotyniškas pasakymas *Per aspera ad astra* (Per kančias į žvaigždes). 1653 m. gramatika nenumaldė lietuvių kalbos priešų intrigu. Tai rodo ir 1666 m. išleistas D. Kleino "Naujos giesmių knygos". Giesmynas buvo parengtas 1662 m., bet praėjo ketveri metai, kol pavyko intrigas nugalėti ir knygą išleisti. Apie tai užsimena pats Kleinas: pavydas ir piktavališkumas lipė jam "ant kulnų, norėdami sukludinti šito darbo, skirto Dievo garbei ir jo Bažnyčios stiprinimui, eiga".

Žinodami visas intrigas lietuvių kalbos gynėjams ir Kleino darbų rėmėjams tiek šis giesmynas, tiek visi kiti jo darbai kėlė didžiausią entuziazmą, kurį jie reiškė savo dedikacijose. Karaliaučiaus lietuvių parapijos kunigas Frydrichas Vitikas teigė: "Aš dėkui žodžiu Kleiną minės visados".



D. Kleino 1653 m. gramatika

supažindindamas su mūsų gramatikos sandara, - pareiškia Kleinas, - pirmą išnagrinėsiu su Tavimi kelis jų priekaištus".

Iš visų priekaištų jis išskyrė du svarbiausius. Pirmasis - lietuvių kalbos gramatikos apskritai negalima parašyti, nes ši kalba esanti sumaišyta, jos vartoseną nepastovi, t. y. nedėsninga, ir ji pernelyg susiskaidžiusi į tarmes. Kleinas sutinka, kad lietuvių kalboje vartojama svetimų žodžių - graikiškų, lotyniškų, lenkiškų,

Mažajai Lietuvai tarme, tai "šia kauniečių tarme, kaip visų geriausia ir tinkamiausia, sekame Prūsų Kunigaikštystėje". Toliau savo samprotavimus dėl tarmių įvairumo baigia tokia išvada: "Taigi išdailinkime vieną tarmę, kurią laikome bendriausia ir visų geriausia, o tokią mes ką tik nurodėme. Taigi sudarykime dėsnius ir taisykles, tačiau taip, kad ir kitos tarmės būtų paminėtos, jei jos kuo skiriasi. Taip daro graikai savo gramatikose: vieni

DARBININKAS

savaitraštis
lietuviams
Amerikoje
ir svetur

TEL. 718 827-1351

Privati leidykla rūpinasi ne tik knygų leidyba, bet ir šalies įvaizdžiu

Dalia Gudavičiūtė

Leidykla "Tyto alba" leidžia knygas nuo 1993 metų. Leidyklos metų apyvarta - daugiau kaip milijonas litų. Šįmet išleista 30 naujų knygų bendru 130 tūkst. egzempliorių tiražu. Kontraktai pasirašyti su 17 šalių leidejais.

Knygų rinka nepelninga

1997 metus leidykla palydėjo dviem projektais - 600 puslapių Nikos Kazantzaki romanu "Paskutinis gundymas" ir 900 puslapių suomių klasiko Mikos Waltari "Sinuhė egiptietis" apie Egipto faraono kaukolių atvėrėją. Taip pat nauju Ričardo Gavelio romanu "Prarastų godų kvartetas", kurio rašymą finansavo "Tyto alba".

Leidyklos "Tyto alba" direktorė Lolita Varanavičienė sakė, kad Lietuvoje knygų leidyba negali būti pelningas verslas. Pavyzdžiui, tokios skaitomos knygos kaip 42 šalyse išleistas J. Gaarderio "Sofijos pasaulis" (vien Vokietijoje išpirtas 1,5 mln. tiražas) Lietuvoje parduota tik 10 tūkst. egzempliorių. Leidėjos nuomone, Lietuvoje realiai gali konkuruoti 5-6 leidyklos, o jų įregistruota apie 600.

Riba - 3 tūkstančiai

Knygos, išleistos Lietuvoje, tiražas atsiperka, jei viršija 3-4

tūkstančius, o apie pelną galima galvoti tik kai tiražas pasiekia 10 tūkstančių. Reta knyga Lietuvoje pasiekia tokia kartelę.

Jei taip atsitinka, pasitaiko kita knyga, kurią "Tyto alba" išleidžia, pasak L. Varanavičienės, "iš kvailumo" ir kuri surija viską, ką davė pelningesnę.

Geriausias leidyklos "kvailumo" pavyzdys - šiuolaikinės lietuvių literatūros antologija anglų kalba "Lithuania ir Her Own Words", kurią parengė Laima Sruoginis. Lietuvoje šios knygos niekas neparėmė. Knygos paklausa Lietuvoje - vienetai. Tos knygos nori pasaulio knygynai, bet siuntimo išlaidas turi sumokėti pati leidykla.

Ministerijos ir fondai, kurie, leidyklos direktorės manymu, galėjo paremti šios knygos leidybą - Europos reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Prezidento fondas įvaizdžiu kurti - lešų tam pristigo.

Leidėjas knygų neskaityto

L. Varanavičienė juokauja, kad patyręs leidėjas knygų neskaityto ir tik palaikęs delną virš rankraščio gali nustatyti, ar ją verta leisti. Ji to dar nemoka. Pasirinkdama knygą, jos leidykla remiasi dviejų ekspertų nuomonėmis. Pagrindinis kriterijus - knygų recenzijos.

Jei reikėtų už viską mokėti iš (nukelta į 5 psl.)

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą, paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopolyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopolyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Istaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Istaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.



-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENITĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -



KVEČAS JONAS
1933 + 1976

Kaip bus minimas Lietuvos Sąjūdžio dešimtmetis

Lietuvos Sąjūdžio būstinės pastatas (Vilnius, Gedimino pr. 1) paskelbtas istoriniu paminklu, įrašytas į Lietuvos Respublikos nekilojamųjų kultūros vertybių registrą, pranešė Eltai Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas Romas Batūra. Ši būstinė, pasak jo, tai memorialinės patalpos, iš kurių Sąjūdžio aktyvas išėjo į Aukščiausiąją Tarybą-Atkuriamąjį Seimą ir paskelbė nepriklausomos valstybės atkūrimą. Čia įsikurs muziejus, kuriame bus atskleista istorinė Sąjūdžio veikla.

Muziejus - vienas iš svarbių žingsnių pasitinkant Sąjūdžio dešimtmetį. Iškilmingas šios sukaityties minėjimas-koncertas vyks šių metų birželio 3 dieną. Gegužės 27-28 dienomis ketinama surengti istorinę mokslinę konferenciją, gegužės 30-31 die-

nomis - sušaukti iškilmingą Lietuvos Sąjūdžio suvažiavimą.

Tikimasi, kad Sąjūdžio dešimtmečio minėjimas bus įtrauktas į

Lietuvos valstybinių renginių programą.



Vienas pirmųjų Lietuvos Sąjūdžio mitingų, 1989 m.

V. Kapočiaus nuotr.

Katalikų Bažnyčia ir "Internetas"

Kun. Kęstutis Brilius, MIC

Katalikų Bažnyčia po II Vatikano susirinkimo itin daug dėmesio skiria žiniasklaidos priemonėms, tarp jų ir "Internetai". Bažnyčios vertinimu, įvyko pasaulinė moralinių vertybių suvokimo revoliucija, pakeitusi žmonių mąstymą bei elgesį. Žiniasklaidos vaidmuo pristatant

ir atspindint naujas nuostatas bei gyvenimo būdus tebėra svarbus. Jono Pauliaus II žodžiais, "pirmas teigiamas ženklas yra daugelio vyrų ir moterų visiškai savo pačių ir kiekvieno žmogaus orumo suvokimas... sykiu susiskaldžiusiame ir visokių konfliktų kamuojamame pasaulyje

vis labiau suvokiama radikali tarpusavio priklausomybė ir, vadinasi, solidarumo, perkelsiančio tarpusavio priklausomybę ir moralės lygmenį, būtinybė" (*Communio et progressio*, 22).

Tačiau nemaža pokyčių buvo neigiami. Dalis atsakomybės už tai tenka ir žiniasklaidai, kuri, užuot skleidusi vienybę bei tarpusavio supratimą, kartais skleidžia iškreiptą požiūrį į gyvybę, šeimą, religiją ir moralumą. Por-

nografija žiniasklaidos priemonėse laikoma teisės ir vyriškos ar moteriškos giminės žmogaus kūno intymumą pažeidimu per garso ar vaizdo priemones, redukuojančiu žmogaus kūno intymumą į anonimišką piktnaudžiavimo objektą geidulingumui patenkinti. Smurtas žiniasklaidoje gali būti suprantamas kaip pasiūlymas skatinti žemuosius žmogaus instinktus ir vaizduojantis juos kaip stiprią, agresyvią ir dažnai aistringai vykdomą fi-

(nukelta į 4 psl.)

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Šv. Kazimieras ir mūsų dienos

Mūsų dienos nuo šventojo Kazimiero yra nutolusios už 500 su trupučiu metų. Tasai skaištus Lietuvos karalaitis yra gimęs 1458, o miręs 1484 metais. Istorijoje tasai laikotarpis vadinamas vidurinių ir naujųjų amžių riba. Šv. Kazimieras priklauso vidurinių amžių saulėlaidai.

Viduriniuosius amžius kai kas mėgsta vadinti tamsiais ir prietaringais, lyg kokia žmonijos istorijos dėmė. Norėdami pažymėti, kas tamsaus pasitaiko mūsų laikais, ima tai vadinti irgi viduramžiais, kaip V. Banaitis savo knygoje "Raudonieji viduramžiai". Bet tuo tik parodoma, kad kiekvienas laikotarpis turi savo dėmių. Nėra išmintinga jas segioti vienam kuriam praeities periodui, tariant, jog tik naujieji laikai tėra šviesūs ir išmintingi. Mūsų dienos taip pat turi savo tamsos ir prietarų.

Naujųjų laikų vienu iš didžiausių prietarų yra įsitikinimas, kad vertinga bei išmintinga yra tik tai, kas žmogaus pasiekama savuoju protu, mokslu bei technikos pažanga. Toji žmogiškoji puikybė, kuria mes norėtume pasididžiuoti prieš nutolusius amžius, tasai pervertinimas žmogiškosios galios, už kurią nieko aukštesnio nenorima matyti, nėra nei tokia jau skaidri nei laiminga mūsų laikų žymė. Mūsų dienų gyvenimo pavyzdžiai jau pakankamai rodo, kad už tariamai šviesios mokslo ir technikos pažangos gali slėptis labai jau tamsūs žmonių geismai bei įnoriai. Kad žmogus būtų žmogumi, jam reikia šio to daugiau, negu tik valdyti atominę energiją ar kilti į visatos erdvę. Jam reikia pažinti ir siekti žmogaus idealo.

Žmogaus idealo iškraipa, būdingą mūsų laikams, geriausiai yra nusąkęs Stalinas, tardamas, kad žmogaus aukščiausiu uždaviniu yra pasiekti technikos viršūnę. Tik tam esąs žmogus ir skirtas. Sovietų Rusija, vėliau nuvainikavusi patį Staliną, tebesididžiavo savo technikos pažanga, net pasigirdama melu ir prasimanymais. "Štai esame visų priešakyje, kaip gabiausi, sumaniausi ir pažangiausi žmonės". O iš tikrųjų žmonės suniekinti, prislėgti ir nužeminti. Žmonės, nukreipti nuo tikrojo žmogaus idealo, kuriuo nėra ir negali būti nė aukščiausia technikos viršūnė, nors įinai siektų ligi kosminės beribės. Tai yra tik priemonė žmogaus paskirčiai vykdyti. Priemonių yra gausių ir įvairių, neišskiriant net mokslo nei civilizacijos pažangos, bet žmogaus gyvenime tikslas tėra vienas - jungtis su Dievu.

Dievo akivaizdoje žmogus tėra tada vertas, kai jis stengiasi būti šventas, kai tam siekimui palenkia ir panaudoja visa, ką tiktai jo žinojimas ir tikėjimas begali pasiekti. Šiam tikslui gali daug pasitarnauti ir mūsų laikų technika, kada ji palenkiamą moraliniam bei religiniam žmogaus tobulumui skatinti.

Šv. Kazimieras savo asmeniu įkūnijęs ir mūsų tautoje pabrėžęs švento žmogaus idealą, kuris yra ir kiekvieno žmogaus aukščiausias idealas, ir šiais laikais mums yra šviesiu pavyzdžiu, kaip reikia gyventi ir valdytis, nors yra prabėgę penki šimtmečiai ir laikai žymiai pasikeitę. Jie kinta ir keisis, bet niekada negali pasikeisti Dievo skirtas žmonėms tikslas - būti dorais ir šventais, kad galėtų amžinai būti su Dievu.

Šventieji mus savo pavyzdžiu moko, kad šventu žmogumi galima būti dar žemėje. Lietuvių tautai tokiu pavyzdžiu yra jos šventasis Karalaitis Kazimieras.

Žaliasis saulės ir sveikatos miestas

Algirdas Liepa

Dešiniajame Nemuno krante, iš visų pusių apsuptas sausų pušynų, žalumoje skendi Druskininkų kurortas. Jis vadinamas saulės, sveikatos, druskos žaliuoju miestu. Miškai yra vienas iš pagrindinių kurorto turtų. Jie daro įtaką vietos klimatui, kuriam būdingos spygliuočių miškų kontinentinės zonos ypatybės.

Tūkstančiai hektarų kalvotų miškų lėtina oro judėjimą, apsaugo šią vietovę nuo stiprių vėjų, todėl kurorte dažniausiai ramus, malonus oras. Čia vyrauja švelnūs pietvakarių vėjai, kurie atneša turtingą deguonies, jonizuotą ir prisotintą medžių sakų aromato orą.

Druskininkų apylinkėse temperatūros svyravimai nedideli, ilgiausias respublikoje šiltų oru periodas per metus esti 200 saulėtų dienų.

Smėlėtos Nemuno pakrantės, Druskininkų ir Viejūnėlės ežerai pačiame mieste sudaro puikias sąlygas saulės vonioms: vandens paviršius atspindi saulės spindulius ir dar labiau jais prisotina orą. Nemunas su Ratnyčėle, ežerai, miškai čia sudaro tokį įvairų gamtovaizdžių derinį, kad kiekvienas, bent kartą pabuvojęs Druskininkuose, prisimena kurortą kaip vieną iš gražiausių Lietuvos vietų.

Druskininkai - sena gyvenvietė. XIV amžiuje Nemuno ir Ratnyčėlės santakoje stovėjo medinė pilis, kurią 1311 m. kryžiuočiai nusiaubė. Dėl kryžiuočių antpuolių Druskininkų kaimelis ilgai neaugęs. Tačiau nuo seno žinomas sūrios mineralinių druskų versmės neleidė sunykti šiam vaizdingam Lietuvos kampeliui. Vietiniai gyventojai iš sūraus šaltinių vandens gamindavo druską ir patys gydydavosi. Labiau už kitus buvo pagarsėjęs Petras Suraučius, vėliau jo sūnus Benediktas.

XVIII a. pabaigoje garsas apie mineralinius vandenis pasiekia Vilnių ir Varšuvą. 1794 m. Lenkijos karalius Stanislovas Augustas paskelbė Druskininkus gydomąja vietove. XIX a. pradžioje mineralinio vandens analizę atliko Vilniaus universiteto profesorius I. Fonbergas ir išleido brošiūrą, kurioje padarė išvadą, jog jis tinka gydymui. 1837 metais buvo patvirtintas kurorto stei-

gimo projektas ir miestelis pradėjo augti: buvo pastatytos kelios vilos ir nedidelės gydyklos, kuriose jau dirbo specialus gydytojas. XIX a. viduryje Druskininkuose jau buvo vasaros teatras, keli viešbučiai; kurortą lankydavo žinomi to meto poetai, istori-

vaistažolės ir graži kurorto aplinka.

Dešiniajame Nemuno krante yra 7 mineralinio vandens gręžiniai. "Druskininkų" ir "Dzūkijos" vidutinės mineralizacijos chloridiniai natrio-kalcio-magnio vandenys geriami, gydant



Druskininkai žiemą

V. Kapočiaus nuotr.

kai, visuomenės veikėjai.

Druskininkai ne sykį degė, miestą griovė karai ir Nemuno potvyniai, miestelis augo labai lėtai, tačiau 1913 m. čia jau gydėsi 10% poilsiaujančių Rusijos kurortuose.

Po pirmojo pasaulinio karo Lenkijos valdymo metais nuo Pariečės buvo nutiesta geležinkelio atšaka, suaktyvėjo kurorto veikla, statomi nauji vasarnamiai, išgręžti du gręžiniai. Tačiau Druskininkai augo ne kaip gydymo, o kaip poilsio kurortas.

Karo metais Druskininkai nebuvo sugriauti, todėl jam pasibaigus kurortas ėmė sparčiai augti. Kasmet buvo statomi nauji gyvenamieji namai, sanatorijos, gydyklos. Druskininkai nepaprastai greitai tapo moderniu balneologinio tipo kurortu, stambiu respublikos poilsio ir sveikatingumo centru. Šiuo metu mieste yra 23 tūkstančiai gyventojų.

Gydymas kurorte sudėtingas. Jam panaudojamas mineralinis vanduo, gydomasis purvas, oras, saulė, maudymasis, turizmas, fiziniai pratimai, įvairi aparatūra,

įvairias skrandžio, kepenų, tulžies, pūslės, žarnyno, medžiagų apykaitos bei kai kurias kitas ligas.

Vonioms skirtas didelės mineralizacijos "Sūručio" vanduo iš gręžinių vamzdžiais patenka į 200 vietų balneoterapijos gydyklą, pastatyta pagal originalų A. ir R. Šilinskų projektą. Tai modernus trilapio dobilo formos neobaroko stiliaus pastatas. Šios unikalios gydyklos pajėgumas - tūkstantis procedūrų per valandą!

Sanarių, raumenų, periferinės nervų sistemos ligoms gydyti tinka dūrinis purvas. Jis praskiedžiamas mineraliniu vandeniu, pašildomas iki reikiamos temperatūros ir mechanizuotai paduodamas į gydymo kabinas, kurių iš viso yra 72.

Druskininkuose yra 10 sanatorijų, kuriose vienu metu gali gydytis apie 5000 ligonių. Jose pagal specializaciją gydomos širdies ir kraujagyslių sistemos, judėjimo ir atramos aparato, virškinamojo trakto ir kitos ligos. Visos sanatorijos yra gerai įrengtos, aprūpintos modernia diagnostikos ir gydymo aparatūra,

turi gydomosios fizinės kultūros, masažo, fizioterapijos, stomatologijos kabinetus.

"Lietuvos" ir "Eglės" sanatorijos turi savo gydyklas. Jose ligo-niams gydyti naudojamos įvairios balneoterapijos (mineralinės, dirbtinės angliarūgštės ir kt. vonios), hidroterapijos (cirkuliacinės, šarko, škotiškas dušas, hidromasažas) ir kitos procedūros, įvairios inhaliacijos.



V. Kapočiaus nuotr.

Tinkamą gamtinių gydomųjų veiksmų kompleksą nustato gydytojas, kruopščiai ištyręs ligo-nio būklę ir sistemingai ją kontroliuojamas.

"Lietuvos", "Eglės" bei kai kuriose kitose sanatorijose ypač vasaros sezono metu gausu užsieniečių iš Lenkijos, Suomijos, Vokietijos, JAV ir net iš Australijos ir kitų valstybių.

Svarbus gydomasis Druskininkų kurorto veiksnys yra gamtos grožis. Nemuno vingiai, jo srauni tėkmė, skalaujanti stacius, vaizdingus, apaugusius pušynais šlaitus, linksmas Ratnyčėlės čiurlinimas, gražiai su-tvarkyti parkai, ūksmingos alėjos, tyvuliuojantys ežerai ligo-nius ramina, gerina jų nuotaiką. Pavakare gera prie vaisaus Druskinio ežerėlio, kurio lygų ir skaidrų vandens paviršių vagoja poilsiautojų prisėdusios valtys ir vandens dviračiai. Miško apsu-ptame Vėjūnėlės ežero paplūdimyje vandens temperatūra siekia net +30 laipsnių Celsijaus, todėl čia visada gausu saulės vonių mėgėjų.

Nemaža dzūkisko originalumo (nukelta į 5 psl.)

GELBĖJIMO PARADOKSAI

Nechama Tec

2

Ne mūsų buvimas ir ne mūsų tarpusavio santykiai pakeitė jų antisemitines pažiūras. Veikiau tai vokiečių veiksmams pastūmėjo juos pasikeisti, atsisakyti visų iki tol buvusių vertybių, o kartu ir tu, kurios turėjo ką nors bendra su antisemitizmu".

Susidūrę su nacių žvėriškumu, kai kurie iš šių intelektualų antisemitų pradėjo kaltinti save dėl nacių nusikaltimų žydams. Atgailaudami už tai, prie ko, jų manymu, jie netiesiogiai galėję prisidėti - būtent už savo antisemitizmą, - jie stengėsi gelbėti žydus.

Pagalba asmeniui ir teigiamas požiūris į tą asmenį nebūtinai eina lygia greta. Vienas išlikėlis aiškino: "Viena yra padėti pakliuvusiam į bėdą, o visai kas kita laikyti jį sau lygiu. Kol žydai buvo persekiojami, buvo galima jiems padėti, bet kai jie panoro tapti lygūs su krikščionimis, tai visai kitas reikalas. Viena yra padėti kam nors, kas yra bėgėjęs, o visai kas kita laikyti tą patį žmogų sau lygiu".

Stengiantis suvokti žydų gelbėjimą apskritai, ypač kai tai darė antisemitai, nurodomas dar vienas karo metų reiškinys. Prieškario Lenkijoje žydai buvo laikomi pavojingais ir agresyviais. Nacionalistiškai nusiteikę lenkai dažniau negu kiti vadindavo žydus grėsme šalies vienybei. Tada lenkiškasis nacionalizmas ėjo išvien su antisemitizmu, ir galima kuo tvirčiausiai teigti, kad karščiausi nacionalistai buvo ir antisemitai.

Tačiau nacių elgesys pavertė žydus bėgėgėmis būtybėmis, pasmerktomis mirčiai. Ši pokytį ypač suvokė lenkai intelektualai.

Dunskis apie tai kalbėjo šitaip: "Karo metu antisemitai nesuvokė žydo kaip žydo. Jis daugiau nebeatitiko baugaus ir agresyvaus svetimšalio

įvaizdžio. Žydas tapo įbaugintas ir persekiojamas. Jis neteko visų savo bruožų, išskyrus sužeistos ir kenčiančios būtybės. Tokį jį matė antisemitas ir atsiliepė į žmoniškumo šauksmą".

Taigi, tam tikra prasme, kai žydas pavirto visiškai priklausoma būtybe, desperatiškai reikalinga globos, kai kuriems antisemitams tapo lengviau įveikti savo išankstinį nusistatymą. Ši transformacija užgožė tai, ką jie jautė esant "žydiškoms" savybėms.

Negana to, atrodo, kad daugumai gelbėtojų antisemitų buvo anksčiau tekę padėti stokojantiems. Iš tikrųjų dar iki karo daugelis kitų gelbėtojų antisemitų užsiiminėjo labdaringa veikla. Tada, padėdami vargšams, jie žydams nepadėdavo, nes anuo metu žydai buvo laikomi pavojingais, o ne stokojančiais. Tačiau naciai savo naikinimo politika pakeitė žydo įvaizdį: iš agresyvaus konkurento jis tapo kenčiančiu, visko netekusiu ir absoliučiai bejėgiu individu. Šis pokytis savo ruožtu atitiko jų polinkį ginti bėdoje atsidūrusį nelaimėlį.

Paskutinis pavyzdys - Kossak-Szczuckos - atrodo itin ypatingas ir dramatiškas. Zofia Kossak-Szczucka kilusi iš garbingą vietą visuomenėje užimančios šeimos. Pagarsėjusi istorinių romanų rašytoja, uoli katalikė, katalikiškos organizacijos narė, ji buvo ir nacionalistė, žinoma, savo dešiniojomis pažiūromis. Nė viena iš šių jos savybių nepaaiškina, kaip ji galėjo tapti žydų gynėja. Ir vis dėlto, būdama veikli pogrindininkė, 1942 m. vasarą Zofia Kossak-Szczucka katalikiškos organizacijos vardu parašė nelegalų atsišaukimą "Protestas". Suformuluotas šio dokumento tikslas buvo protestuoti prieš nacių nusikaltimus žydų atžvilgiu. Iš tikrųjų šiame atsišaukime keistai susipina panika vokiečiams dėl jų žiaurumų, pasipiktinimas Laisvojo Pasaulio abeingumų ir pasikartojantys antižydiški jausmai.

Kaip katalikiškos organizacijos atstovė, Zofia Kossak-Szczucka po "Protesto" pareikalavo įkurti pagrindinę organizaciją žydams gelbėti. 1942-ųjų pabaigoje Pagalbos žydams taryba buvo įsteigta.

Nors Szczucka niekada nebuvo oficiali šios organizacijos narė, ji ir toliau padėjo žydams bei tęsė kitą pagrindinę veiklą. 1943 m. ji buvo sučiupta ir išsiųsta į Aušvicą. Kai ją beveik po metų paleido, ji ir toliau tęsė savo darbą ir ypač aktyviai gelbėjo žydų vaikus,

slėpdama juos vienuolynuose ir kitose dvasininkų vadovaujamosose institucijose.

Retam, stebinančiam ir intriguojančiam Kossak-Szczuckos atvejui irgi reikia paaiškinimo. Be abejonės, ją tikrai sujudino sunki žydų padėtis, bet tai nedaug tepaaiškina.

Užuot spėliojusi, aš leisiu Kossak-Szczuckai atsakyti vieno iš jos sukurtų personažų lūpomis. Tai pokalbis tarp dviejų lenkų bičiulių; jie abu sutaria dėl greitai plintančių priešiškų pažiūrų į žydus. Abu yra atvirai antisemitai ir aiškiai tai suvokia, bet tik vienas iš jų gina žydus. Tas lenkas, kuris nepadeda žydams, prašo draugą paaiškinti. Štai ką jis išgirsta:

"Šiandien žydų laukia išnaikinimas. Jie yra neteisingų žmogžudiškų persekiojimų aukos. Aš privalau juos išgelbėti. "Daryk kitiems tai, ką nori, kad kiti tau darytų". Šis įsakymas reikalauja, kad pasinaudočiau visomis priemonėmis, kokias tik turiu, kad išgelbėčiau kitus tais pačiais būdais, kokiais siečiau išsigelbėti pats. Aišku, po karo padėtis pasikeis. Žydai ir man bus taikomi tie patys įstatymai. Tada aš tarsiu žydai: "aš tave išgelbėjau, priglaudžiau, kai buvai persekiojamas. Kad liktumei gyvas, rizikavau savo gyvybe ir gyvybėmis tų, kurie man buvo brangūs. Dabar tau niekas nebegresia. Tu turi savo draugų ir kai kur tau sekasi geriau negu man. Dabar aš atimu iš tavęs savo namus. Eik ir įsikurk kur nors kitur. Linkiu tau laimės ir mielai tau padėsiu. Aš neketinu tavęs įskaudinti, bet savo namuose noriu gyventi vienas. Aš turiu tam teisę..." Kristus stovi anapus kiekvienos žmogiškos esybės ir stebi, kaip su juo elgiamės. Jis tiesia mums savo ranką per žydą, pabėgusį iš geto, lygiai taip pat, kaip ir per mūsų brolius. Jis yra šalia kiekvieno".

Kaip ir kiti tokie pagalbininkai, ji mėgino atsiriboti nuo nusikaltimų, įvykdytų prieš žydus. Tačiau šis atsiribojimas anaipol nepakeitė jos požiūrio į žydus.

Būtent dėl to, kad buvo mažiausiai tikėtinos, antisemitų pastangos gelbėti žydus sulaukė daug dėmesio.

Tam tikri panašumai tarp šios negausios gelbėtojų padermės reikalingi kai kurių bandomųjų išvadų. Dauguma jų buvo uolūs katalikai; visi buvo karšti nacionalistai ir žinomi visuomenėje intelektualai. Lenkijos Katalikų Bažnyčia ištisus šimtmečius laikėsi (nukelta į 4 psl.)



■ Estijos, Latvijos ir Lietuvos prezidentai - Lennartas Meri, Guntis Ulmanis ir Algirdas Brazauskas - padarė bendrą pareiškimą, kuriame besąlygiškai pritarė JTO rezoliucijai, įpareigojančiai sunaikinti Irake esančias masinio naikinimo priemones. Pareiškime sakoma, kad kilusią Irako krizę būtina sureguliuoti politinėmis priemonėmis, tačiau Estija, Latvija ir Lietuva palaikys ir kitokius tarptautinės koalicijos žingsnius, kurie užtikrins Irako išpajėigojimū tarptautinei bendrijai įvykdyti.

■ Rusijos liberalų demokratų partijos frakcijos Dūmoje vienas iš lyderių Aleksejus Mitrofanovas Maskvoje žurnalistams pranešė, kad Bagdade esantys Rusijos deputatai JAV agresijos atveju yra pasiryžę tapti "gyvuoliu skydu".

■ Gruzijos prezidentas Eduardas Ševardnadze per nacionalinę televiziją pranešė, kad nesena pasikėsinimą į jo gyvybę įvykdė jau sulaikyti buvusio prezidento Zviado Gamsachurdijos šalininkai.

■ Devyniolika žinomų Vokietijos mokslo ir kultūros veikėjų laiškų kreipėsi į Vokietijos kanclerį Helmut Kohl, prašydami atsakyti paminklo holokausto aukoms Berlyno centre statybos. Apie tai BELAPANui pranešė žydų agentūra JTA. Laiške sakoma, kad dideli paminklo matmenys neskatinis "ramios atminties atmosferos", o, be to, paminklas turėtų būti skirtas ir kitoms nuo nacių rankos žuvusioms aukų grupėms - čigonams, homoseksualistams ir tarybinams belaisviams.

■ Baltarusijos generalinis prokuroras Oleg Boželka spaudos konferencijoje pareiškė, kad 1997 m. Baltarusijoje mirties bausmė buvo nuteisti 46 nusikaltėliai, 31 nuosprendis buvo įvykdytas (1996 m. įvykdyti 38 nuosprendžiai).

Chicaga naujai išrinktojo Lietuvos prezidento ženkle

Edvardas Šulaitis

Dar prezidentinės kampanijos aistros nebuvo galutinai apmirusios, kada į Chicagą dešimties dienų vizitui sugrįžo naujai išrinktas Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus. Sausio 18 d. jį O'Hare tarptautiniame oro uoste pasitiko ne tik apie porą šimtų tautiečių, bet ir gausus būrys amerikiečių žurnalistų, televizijos ir radijo atstovų. O pasitiko todėl, kad jis buvo pats aukščiausias amerikiečių valdžios pareigūnas iš lietuvių tarpo, su trumpomis pertraukomis, netoli 50 metų gyvenęs Chicagoje ir apylinkėse.

Tad ypatingai chicagiečiams buvo labai smagu, kad "savas" žmogus tapo Lietuvos prezidentu, kuris Lietuvą ves į 2000-sius metus. Nereikia aiškinti, jog lietuvių ir nelietuvių džiaugsmas buvo neišpasakytai didelis ir ta puiki nuotaika lydėjo chicagiečius iki sausio 28 d., kuomet išrinktas prezidentas jau galutinai apleido Chicagą, ruošdamasis prezidento inauguracijos iškilimams vasario 26 d., po kurių jis čia jau retai tegalės pasisvečiuoti savo namuose Hinsdale miestelyje, Chicagos priemiestyje.

Chicagos lietuviai ir amerikiečiai surengė eilę atsisveikinimų Valdai Adamkui. Susitikimai su juo vyko naujoje Chicagos apylinkių lietuvių kolonijoje - Lemonte ir pačioje Chicagoje - Jaunimo Centre. Čia V. Adamkus bendravo atskirai su jaunimu, liuanistinių mokyklų mokiniais, Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentais ir plačiaja Chicagos ir apylinkių visuomene. Visur jis buvo palydėtas visuomenės atstovų ir jaunimo reprezentantų gražių žodžių, geros sėkmės linkėjimų.

Amerikiečiai su savo nariu atsisveikinimą surengė sausio 22 d. "Union League Club" patalpose, Chicagos centre. Ten apie 200 buvusių pažįstamų, bendradarbių bei gerbėjų sveikino naują Lietuvos prezidentą. Pats V. Adamkus buvo pakviestas ir nuvyko pasikalbėti su Chicagos miesto meru Richard Daley, Illinois gubernatoriumi Jim Edgar, Chicagos katalikų arkivyskupijos valdytoju, naujai kardinolu paskirtuoju Francis George, žymiais politikais atstovais, "Chicago Tri-

bune" dienraščio redakcija (šiam laikraštyje daugiausia buvo aprašytas V. Adamkaus vizitas Chicagoje bei idėtas ilgas su juo pasikalbėjimas, kas retai pasitaiko šiame viename iš įtakingiausių JAV dienraščių). "Chicago Sun Times" irgi nemaža rašė apie jo vizitą (o prieš tai apie išrinkimą prezidentu) ir idėjo pasikalbėjimą

Lietuvos ambasadorius Washingtonė Stasys Sakalauskas. Taip pat linkėjimus perdavė svečias iš Kauno, arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, evangelikų-liuteronų vyskupas Hansas Dumpys. Kalbėjo ir Lietuvos gen. garbės konsulas Vaclovas Kleiza, PLB pirm. Vytautas Kamantas, JAV LB



Valdas Adamkus kalba susitikime su jaunimu sausio 24 d. Chicagos Jaunimo Centre, apatinėje salėje

Ed. Šulaičio nuotr.



Naujai išrinktas Lietuvos Prezidentas Chicagos lituanistinės mokyklos mokinių tarpe

Ed. Šulaičio nuotr.

su jo žmona Alma.

Pats iškilmingiausias buvo atsisveikinimas su prez. Adamkumi, įvykęs sausio 25 d. (sekmadienio vakare) "Willowbrook" pokylių salėje. Čia norėjo patekti apie du tūkstančiai žmonių, tačiau tą laimę turėjo tik 550, kurie kiekvienas sumokėjo 50 dol. už bilietą. Šioje vietoje savo sveikinimus bei linkėjimus naujam Lietuvos prezidentui išsakė naujai į JAV Kongresą išrinktas lietuvių kilmės kongresmenas John M. Šimkus ir nemaža dalis lietuvių organizacijų veikėjų, dvasiškių bei

Krašto vald. pirm. Regina Narušienė, ALTO pirm. dr. Jonas Račkauskas, BALFO pirm. Marija Rudienė, Lietuvių Fondo Tarybos pirm. Algirdas Ostis. Sveikinimus perdavė ir V. Adamkaus rinkimų štabo Lietuvoje svarbaus pareigūno Raimundo Mieželio žmona Dalia, kuri buvo atvykusi paviešėti į Chicagą.

V. Adamkus padėkojo už sveikinimus bei linkėjimus, suminėdamas sritis, kurios labiausiai reikalingos dėmesio, ir pažadėjo stipriau jose dirbuotis. Jis užtikrino, kad neapvils rinkėjų.

reikia tam tikro savarankiškumo ir rafinuotumo. Turbūt ne sutapimas, kad visi gelbėtojai antisemitai buvo žinomos visuomenės figūros. Lygiai kaip jos atsitiktinumas, kad dauguma jų buvo uolūs katalikai. Katalikiškas tikėjimas iš savo pasekėjų reikalauja vertybių perkainojimo. Tačiau šis pasirinkimas dažniausiai yra atviras intelektualiesiems katalikams. Tai yra, užuot laikęsi religinių priesakų ribotu ir konkrečiu būdu, gelbėtojai antisemitai apmstė jų prasme ir padarinius.

Žvelgiant į daugybę sudėtingiausių jėgų, kurias reikėjo įveikti, norint išgelbėti žydus, nenuostabu, kad tarp lenkų gelbėtojų atviri antisemitai tebuvo reta išimtis. Būtent dėl to, kad gelbėtojai antisemitai buvo retas dalykas, jie mus taip intriguoja.

Versta iš:

When Light Pierced the Darkness.

Christian Rescue of Jews in Nazi-occupied Poland.

Vertė Rūta Tumėnaitė



Vilniaus senamiesčio stogai

V. Kapočiaus nuotr.

Kompaktiniai diskai pakeis 3,5 colio skersmens diskelius

"Internet" informacijos šaltiniai pranešė, kad 1997 m. spalio mėnesį įvairių šalių kompiuterijos parduotuvėse pasirodė "Hewlett-Packard" korporacijos kompaktinių diskų įtaisas "SureStore CD-Writer Plus".

Tai gera naujiena perrašomų diskų vartotojams, nes, skirtingai nuo ankstesnių įtaisų, kurie iš karto keisdavo visą disko turinį, šis galės įrašyti ir trinti po vieną ar kelias bylas (failus) - taip pat, kaip dirbant su populiariaisiais 3,5 colio skersmens diskais.

Palyginti su dabar paplitusiais tik skaitomų diskų įtaisais (CD-ROM), "Hewlett-Packard" naujovė dar nėra nei labai tolima, nei pigi. "SureStore" diskus skaito 6X, o įrašo - 2X sparta. CD-ROM įtaisas jau ir 20X sparta nėra riba, bet juk ir jų era prasidėjo nuo 1X.

Dabar prirašyti pilną 650 megabaitų talpos CD-RW diską prireiks maždaug pusvalandžio.

Tai nemažas laiko tarpas, tačiau kiek laiko reikėtų prirašyti 450 diskelių, kurių kiekviena telpa po 1,44 megabaito? Vienas tuščias CD-RW diskas kainuos apie 25 JAV dolerius.

Nesunku apskaičiuoti, kad megabaito savikaina kompaktiniame diske, palyginti su diskeliais, sumažėja maždaug 15 kartų.

Vidinis "SureStore CD-Writer

Plus" įtaisas, kuriam panaudojama IDE jungtis, kainuos apie 500 JAV dolerių.

Išorinis įtaisas, jungiamas prie lygiagrečiosios kompiuterio jungties, bus parduodamas po 610 JAV dolerių. Lygiagrečiai su "SureStore" įtaisu bus galima prijungti ir kompiuterio spausdintuvą.

Mažieji pusanatro megabaito talpos diskeliai kompiuterijoje naudojami jau daugiau kaip dešimtmetis. Atėjo laikas juos pakeisti talpesnėmis, patogesnėmis ir patikimesnėmis saugyklo-

mis. Atrodo, kad tai bus kompaktiniai diskai, bet dar tebeieškoma geriausios diskų technologijos. "Hewlett-Packard" korporacija nori sukurti tokius diskus, kurie tiktų ir CD-R (įrašantiems), ir DVD ("Digital Versatile Discs") įtaisams.

Kompaktinių diskų įtaisų, kuriais pats vartotojas gali įrašyti duomenis, poreikis didėja gerokai sparčiau negu CD-ROM įtaisų.

Pavyzdžiui, 1995 metais buvo parduota 9,6 mln. CD-ROM įtaisų, o 1996 metais - 11 milijonų.

Per tą patį laikotarpį CD-R įtaisų rinka padidėjo keturis kartus, pernai parduota apie milijoną įrašančių įtaisų.

Newsbytes

"Microsoft" korporacija patobulino tinklo priežiūros programos "Internet Explorer" versiją

Gruodžio pradžioje "Microsoft" korporacija išleido patobulintą tinklo priežiūros programos "Internet Explorer 4" versiją, rašo žurnalas "PC Magazine".

Naujojoje versijoje esminių pakeitimų nėra, tik ištaisyti kai kurie trūkumai. Pagerėjo programos stabilumas, išspręstos diegimo problemos kai kuriuose "Compaq Presario" kompiuteriuose, padaryti keli saugumo patobulinimai.

Plika akimi matomi pakeitimai yra nauji paveikslėliai, kuriuose išsiskiria "Internet Explorer" sistemai būdinga "e" raidė ir naujos prieinamumo (accessibility) galimybės.

Naujos funkcijos padeda skaityti tinklalapius. Galima "išjungti" spalvotą tinklalapių foną ir skaityti visą tekstą pasirinkto dydžio šriftu, ignoruojant visus autorių nurodytus šriftus ir raidžių dydžius.

Be to, galima nustatyti skirtingus pavadinimus, lentelių, teksto šriftus.

Patobulinimais pirmiausia turėtų susidomėti "Compaq Presario" kompiuterių su "Home Base" programa savininkai. Ankstesnė

programa pakeisdavo keletą "Home Base" naudojamų bylų, dabar šis trūkumas pašalintas. Neliko ir kito trūkumo: po įkrovos "darbo, stalas", ("desktop") būdavo tuščias, be "Start" mygtuko, jei "Internet Explorer" būdavo idėgtas su "Active Desktop".

"Internet Explorer 4.01" versijoje yra "užlopytos" trys skylės, leidusios "Interneto" piktadariams padaryti ką nors bloga. Ištaisyta klaida, leidusi peržiūrėti vartotojo kompiuteryje esančias tekstines ar grafines bylas.

Ištaisyta ir klaida, leidusi per kompiuterių tinklo sritį "nulažti" "Internet Explorer" programą. Trečioji pataisa nebeleidžia per svetimą sritį sužinoti vartotojo vardą ir slaptažodį.

Naujojoje versijoje nėra patobulinimų, padedančių išvengti problemų dirbant su kitomis programomis, pavyzdžiui, "Adobe PhotoDeluxe 2.0" ir "Symantec Norton Utilities 2.0".

Idiegiant "Internet Explorer 4.01", visi "langai" rodo versijos numerį 4.0. Jei norite būti tikri, kad turite 4.01 versiją, galite (mukelta į 7 psl.)

GELBĖJIMO PARADOKSAI

(atkelta iš 3 psl.)

tvirtų antisemitų ir karštų nacionalistų pažiūrų. Katalikybė, nacionalizmas ir antisemitizmas kartais sėdavo si su žymia socialine padėtimi ir intelektualizmu. Iš šio trejeto nacionalizmas ypač derėjo su socialine padėtimi ir intelektualizmu. Būti intelektualu reiškia turėti sugebėjimą iš naujo kritiškai apmąstyti ir įvertinti situacijas. Todėl nenuostabu, kad kai kurie intelektualai, susidūrę su bauginančiomis permainingomis, kurias atnešė karas, suabejojo savo asmeninėmis vertybėmis. Kai kurie norėjo pripažinti, kad vokiečiai kėlė didesnį pavojų, negu žydai; taip jų atsidasvimas Lenkijai, ypač nacių okupacijos metu, nustelbė didžiumą kitų motyvų.

Nevyga to, pašiurpė dėl nacių žvėriškumo, kai kurie nacionalistai antisemitai panoro atriboti save ir savo šalį nuo nacių nusikaltimų. Vienas būdas, kuriuo galėjo tai padaryti, buvo gelbėti žydus. Paradoksiška, kad lenkiškasis nacionalizmas, iš dalies atsakingas dėl lenkiškojo antisemitizmo, per karą - kartu ir kitos ypatingos aplinkybės, - galėjo paskatinti ginti žydus.

Dar svarbiau tai, kad ši ypatinga antisemitų grupė ėmė tikėti, jog antisemitizmas apskritai - taip pat ir juų - galėjo būti netiesiogiai atsakingas dėl karo žiaurumų ir nuniokojimų. Po šio suvokimo atėjo asmeniškios kaltės dėl žydų nelaimių našta, o su ja - ir troškimas atgailauti.

Nedaugeliui jų, kurie pajuto troškimą atgailauti, buvo lengviau veikti, vadovaujantis jausmais, nes nacių griovimo politika pakeitė žydus - iš tariamai agresyvių, grėsmingos tautos jie tapo bejėgėmis ir kenciančiomis būtybėmis, kurioms reikia globos. Pagaliau ši transformacija pati savaime apeliavo į jau egzistavusią atjautą vargšams.

Žinoma, net ir darbuodamiesi žydų labai, šie gelbėtojai žinojo, kad jų antisemitizmo rūšis yra mažiau pražūtinga, bet jie panoro atidėti ją į šalį tik laikinai.

Apmąstyti savųjų vertybių ir poelgių prasmei bei padariniams

Katalikų Bažnyčia ir "Internetas"

(atkelta iš 2 psl.)

na žiniasklaidos priemones ir pačią visuomenę. Visuomenė turi individualiai ir bendrai reikšti savo požiūrį komercinių interesus turintiems užsakovams bei gamintojams, valdžios įstaigoms ir įgyvendinti atitinkamus įstatymus.

Katalikų Bažnyčia, kur įmanoma, kartu su kitomis religijomis stengiasi padėti šviečiant žmones, formuojant žiniasklaidos priemones ir apibrėžiant jų vaidmenį asmenis bei visuomenės gyvenime. Kviečiu "Interneto" vartotojus ir lietuviškojo "Interneto" kūrėjus vadovautis šv. apaštalo Pauliaus priesaku: "Nesiduok pikto nugalimas, bet nugalėk pikta gerumu" (Rom 12, 21).

Niekas negali laikyti savęs atspariu griauantiems pornografijos bei smurto padariniams ir apsaugotu nuo žalos, kurią gali padaryti jų paveikti asmenys. Ypač pažeidžiami yra jauni ir nesubrendę žmonės.

Žaliasis saulės ir sveikatos miestas

(atkelta iš 3 psl.)

suteikė Druskininkams miškininkai. V. Urnevičius ir architektas V. Petkevičius su darbininkais palei Ratnyčėlės upelį iš kerplėtų medžių, kelmų, šakų pastatė idomių pavėsinių, užėgų, suoliukų, mankštos įrengimų. Tai garsusis gydomosios fizinės kultūros parko "Saulės takas" - pasivaikščiojimų, gydomųjų būgimų trasa. Parke įrengtos gimnastikos ir sportinių žaidimų aikštelės, veikia dviračių ir slidžių nuomojimo punktai, soliarijus, plaukimo baseinas, kaskadinės maudyklės.

Mokslininko A. Valavičiaus projektuotas ir jam vadovaujant pastatytas originalus miškininkystės muziejus "Girios aidas". Jis trijų aukštų ant vienos "ažuolinės kojos".

Namelyje - kelios menės (ažuolo, eglės, beržo, pušies), kuriose lubos, sienos, grindys įrengtos iš to medžio. Muziejuje eksponuojami Gudų girioje surinkti eksponatai, veikia įvairios parodos, lektoriumai, koncertai.

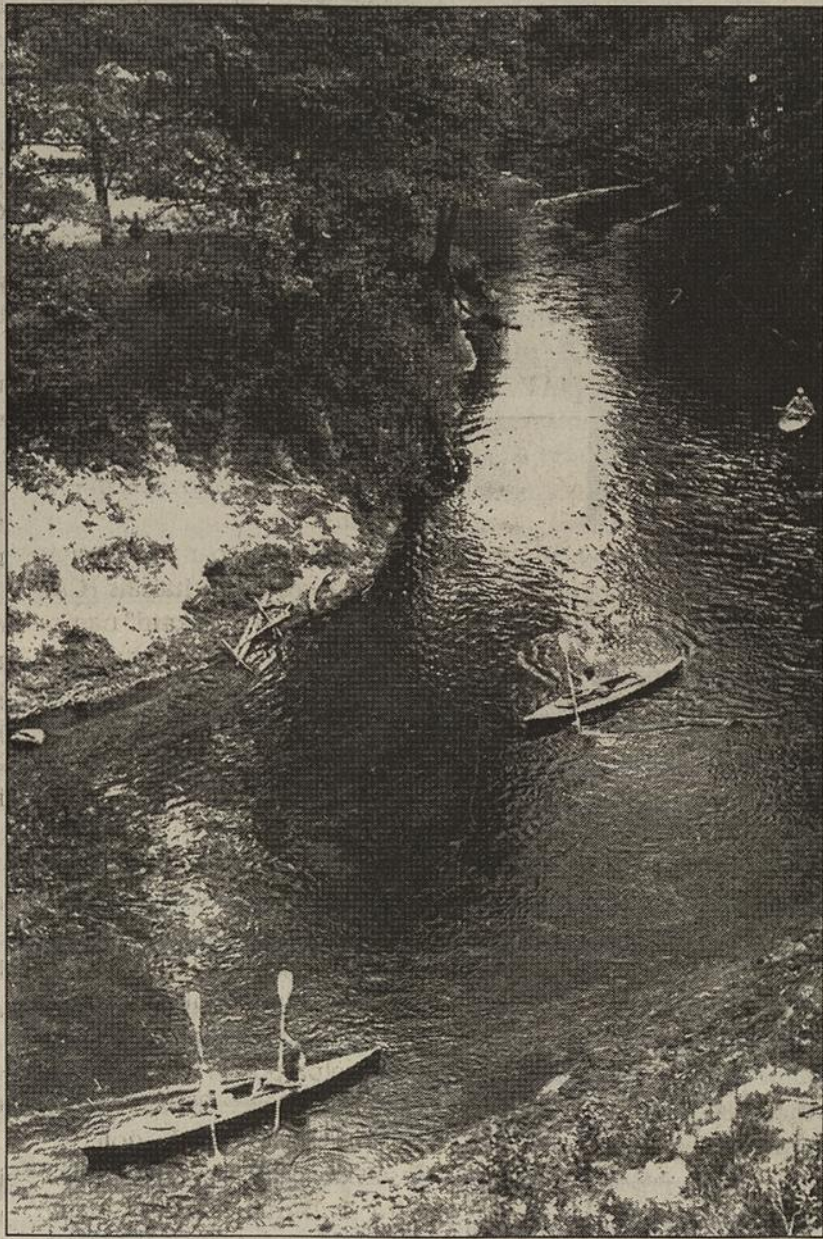
Vaizdingomis Nemuno pakrantėmis, pro etnografinį Švendubrės kaimą ir Raigardo slėnį vingiuoja asfaltuoti dviračių takai, prie kurių iš medžio įrengtos pavėsinės, užėigos liaudies architektūros motyvais. Tokie takai veda ir iki Grūto ežero bei Ratnyčios kaimo; jų bendras ilgis apie 50 km.

Druskininkai artimai susiję su didžiojo lietuvių menininko M. K. Čiurlionio vardu. Čia jis praleido savo vaikystę, vėliau dažnai lankydavosi, atostogaudavo, nemažai kūrė. Čiurlionių sodybos nameliuose įrengta ekspozicija, skirta menininko gyvenimui ir kūrybai, vyksta koncertai.

Labai gražios ir Druskininkų apylinkės. Tai Raigardas, Švendubrė, Latežeris, Liškiaiva ir aplinkiniai sodžiai bei miesteliai.

Raigardo slėnis - tai išpūdingas Nemuno klonio praplatėjimas (penki kilometrai ilgo, keturi pločio). Ypač puikus reginys nuo pakelės iš Druskininkų į Gardiną. Apie šią unikalią vietą žmonės sukūrė pasakojimų, jog čia kažkada stovėjęs didis miestas, vėliau nugrimzdes į žemę. Jie nuo senų matė, kaip Raigardo duburio krantai kartu su aukštame šlaite išaugusiomis pušimis slenka į versmėtą prarają.

Raigardo slėnis saugomas kaip retos sėklos žemės forma, susidariusi palyginti neseniai (prieš 5000 metų) ir dar dabar besiformuojanti.



Sraunioji dzūkų Ūla vilioja vandens sporto mylėtojus

muojanti. Jis paskelbtas landšaftiniu draustiniu. Klonio dugne - plačios lankos, kuriose išskyla kopos, tvyro senavagės. Jo pakrastyje pabiręs etnografinis Švendubrės kaimas, kuriame daug sodybų, išpuoštų senajai lietuvių liaudies architektūrai būdingais medžio drožiniais. Netoliese stūkso "Švendubrės puntukas": 3 m aukščio, 5 m ilgio, 7 m pločio akmuo, kurį vėlnias nešęs, norėdamas užtenkti Nemuna, bet gaidys pamaišęs.

Gražiomis vasaros dienomis įdomu keliauti iš Druskininkų į Liškiaivą Nemunu. Nuo buvusios pilies griuvėsių atsiveria puikūs Dzūkijos vaizdai: kiek akis užmato tęsiasi smėlėtos kalvos, kurių papėdėje raitosi Nemuno juosta, Liškiaivos ežeras. Daug gražių padavimų pasakojama apie šį nuostabų Lietuvos kampelį.

Kelionę "Saulės taku" Ratnyčėlės krantais galima pratęsti iki senovinio Latežerio kaimo ir ežero, iš kurio išteka šis upelis. Apie šiuos krantus, kuriais mėgo vaikščioti J. Kraševskis ir St. Moniuska, M. K. Čiurlionis rašė: "Nuos-

gabenti į spaustuve. Serija "Garsiausios XX a. pabaigos knygos", pasak L. Varanavičienės, leidyklai pelnė viską - vardą, pinigų, prestižą.

Leidykla yra pasirinkusi ir kitas veiklos kryptis - lietuvių literatūros leidimą ir sklaidą užsienyje bei meno knygų leidybą. Be to, pasirodžius leidiniui "Akvilė" apie Australijoje mirusią jauną dailininkę Akvilę Zavišaitę, leidykla gavo ne vieną pasiūlymą leisti panašias knygas - pavyzdžiui, aktorius Laimonas Noreikos prisiminimus.

Leidykla yra pasirinkusi ir kitas veiklos kryptis - lietuvių literatūros leidimą ir sklaidą užsienyje bei meno knygų leidybą. Be to, pasirodžius leidiniui "Akvilė" apie Australijoje mirusią jauną dailininkę Akvilę Zavišaitę, leidykla gavo ne vieną pasiūlymą leisti panašias knygas - pavyzdžiui, aktorius Laimonas Noreikos prisiminimus.

Leidykla yra pasirinkusi ir kitas veiklos kryptis - lietuvių literatūros leidimą ir sklaidą užsienyje bei meno knygų leidybą. Be to, pasirodžius leidiniui "Akvilė" apie Australijoje mirusią jauną dailininkę Akvilę Zavišaitę, leidykla gavo ne vieną pasiūlymą leisti panašias knygas - pavyzdžiui, aktorius Laimonas Noreikos prisiminimus.

Ikvėpė norvegų patyrimas
L. Varanavičienė nemano, kad privačios leidyklos bandymai propaguoti lietuvių literatūrą užsienyje, jei to nedaro oficialios institucijos, galėtų būti laikomi naiviais. Norvegai ilgai buvo literatūrinė provincija. Kai visa tai virto valstybės intereso dalimi, per šešerius metus pavyko pasiekti išpuodingų rezultatų. 1990 me-tais pasaulyje buvo išverstos ir išleistos tik šešios norvegų autorių knygos, o 1996 metais - 400 pavadinimų knygos. Norvegija ne tik išlaiko savo

Diskusija apie turizmo verslo plėtrą

Turizmo verslo organizacijų nuomone, reikėtų daugiau lėšų skirti įvairioms programoms, prisidedančioms prie valstybės įvaizdžio formavimo, turizmo informacinių centrų steigimui, Lietuvos dalyvavimui turizmo parodose.

Tai Eltai sakė Seimo kancleris Jurgis Razma, komentuodamas vasario 10 d. Seime įvykusį pasitarimą, kuriame buvo aptartas turizmo verslo plėtros problemos Lietuvoje. Jo nuomone, nacionaliniame, o ypač savivaldy-

bių biudžetuose tam skiriama nedaug lėšų, palyginti su kitomis šalimis.

Seimo kancleris pasitarimo dalyvius informavo, kad šiuo metu Seimo komitetuose yra nagrinėjamas Turizmo įstatymo projektas. Jis tikisi, kad šis dokumentas bus svarstomas kovo 10 d. prasidėsiančioje pavasario Seimo sesijoje. Jame, be kita ko, numatyta įvažiuojamąjį turizmą traktuoti kaip paslaugų eksportą, kas yra aktualu turistinėms formoms.

ELTA

Klaipėdos uoste - pirmasis gelbėjimo laivas

Klaipėdoje prie Šiaurinio rago prisišvartavo pirmasis uosto gelbėjimo laivas - motorlaivis "Šakiai". 1987 metais statytą buvusį vidutinį žvejybos seinerį pagal Laivyno inžinerijos instituto projektą rekonstravo bendrovė "Klaipėdos laivų remontas". Darbai užtruko tris metus ir kainavo 8 mln. litų. Motorlaivis "Šakiai" pritaikytas gelbėti laivus ir žmones, gesinti gaisrus jūroje ir pakrantėse, surinkti išsilejusių naftos produktus. Laivas galės plaukti daugiau kaip 10

mazgų greičiu. Jame sumontuota šiuolaikinė ryšių įranga, yra 4 gelbėjimo plaukai, pripučiamos valtys, kateris, naftos surinkimo ir išsiurbimo iš skęstančių laivų priemonės. Gaisrus gesinti bus galima putomis arba vandeniu, jo srovė pasieks už 80 m nuo laivo esančius objektus. Laive sumontuota įranga dirbti po vandeniu. Laive dirbs 26 žmonės dviem pamainomis. Gelbėjimo laivas budės centrinėje Baltijos jūros dalyje, teiks pagalbą latviams ir kaliningradiečiams. LR

rašytojus nuo pirmų knygos kūrimo žingsnių (10 mašinraščių iš būsimos knygos užtenka, kad gautum solidžią stipendiją), bet ir nuperka tūkstantį bet kurios knygos egzempliorių bibliotekoms.

Pasak L. Varanavičienės, jei norime užsienio leidyklai pristatyti knygą, pirmą turi būti pasikalbėta su leidyklos darbuotojais, parengta papildoma informacija, kas tas rašytojas, kuo jis gali būti įdomus tos šalies ar leidyklos rinkoje (leidykla turi būti parinkta teisingai), ir įdėtas išverstas fragmentas į anglų ar vokiečių kalbą.

Be to, reikia parengti visas įmanomas tos knygos recenzijas ir labai pageidautina pasirūpinti, kad bent du ar trys žmonės jau būtų pasakę savo teigiamą nuomonę leidyklai apie tą šalį, leidėją ir rašytoją.

J. Ivanauskaitė - pirmoji

L. Varanavičienės nuomone, būtent Jurgos Ivanauskaitės knygos turėtų pirmosios iš Lietuvos patekti į pasaulio knygų leidybos rinką. Pasaulyje yra daug žmonių, kurie domisi Rytai ir Tibetu, ir daug leidyklų, kurios tokią literatūrą leidžia.

Vyksta derybos su lenkų leidėjais dėl J. Ivanauskaitės abiejų knygų apie Tibetą leidybos, dvi leidyklos Vokietijoje svarsto galimybę išleisti "Kelionę į Šambalą" ir ieško vertėjų.

Švedijoje ši knygą bus išleista, nes Švedų institutas sutinka finansuoti lietuviškos knygos vertimą į švedų kalbą, o su Latvijos leidykla "Jumava" sutartis jau pasirašyta. Jų avansas - 4 tūkst. litų. Leidykla J. Ivanauskaitės autorinėms teisėms pasaulyje atstovaus penkerius metus. Pagal sutartį 70% visų gautų honorarų teks autorei, 30% - leidyklai.

I bibliotekas nepatenka

Šįmet Lietuvoje išpirktą 130 tūkst. "Tyto albos" išleistų knygų egzempliorių. Lietuvoje tūkstančiui oficialiai veikiančių valstybės išlaikomų bibliotekų geriausiai atveju nupirkama 200 "Tyto albos" išleistos knygos egzempliorių. Meilės romanų - kur kas daugiau.

"Jaučiame, kad mus skaito ir mūsų pasirinkimu pasitiki, išskyrus tuos atvejus, kurie visame pasaulyje yra mįslingi, - sakė L. Varanavičienė. - Tikrai negalėčiau pasakyti, kiek žmonių iš tų

10 tūkst., nusipirkusių Umberto Eko "Fuko švytuoklę", ją perskaitė, bet tai - kiekvieno laisvės ir pasirinkimo reikalas".

Leidykla pradėjo teikti paslaugą - skolina knygą už užstatą. Stalčiuje saugoma išspūstusi piniginė su aptriušusiais dešimties litų banknotais. Vienas klientas atvirai prisipažino: "Ėjau pirkti butelio, bet nutariau, kad knyga geriau".

Rašytojai neprisitaiko

L. Varanavičienės nuomone, Lietuvos rašytojai nepajėgūs prisitaikyti prie pakitusių sąlygų šalyje.

Leidėja abejoja ir lietuvių rašytojų galimybėmis prisistatyti pasaulyje.

"Tarp to, kaip suvokiame savo literatūros vertę, ir realių tokios literatūros pristatymo pasaulyje galimybių yra didžiausias neatitikimas, - sakė L. Varanavičienė. - Pagal mūsų supratimą, esame poetų tauta, mūsų literatūra dvasinga, pakylėta, ritualizuota, kai senoliai priešpriešinami dvasingumą praradusiam jaunimui iš miesto, bet tokios literatūros eksportas pasmerktas komercinei nesėkmei".

L. Varanavičienės nuomone, kuris iš pasaulio literatūrą lietuvių literatūrai gali atverti "universalnesnės" knygos - būtent J. Ivanauskaitės knygos apie Tibetą.

Siūlo kitų šalių patirtį

Skandinavų literatūros sėkmė pasaulyje buvo paremta vienu rašytoju: Danijoje - P. Hoegu, Norvegijoje - J. Gaarderiu, Islandijoje - E. Gudmundsonu, Švedijoje - K. Ekman.

Tą rašytoją kaip marionetę leidėjai vežiojo po muges ir leidyklas visame pasaulyje. Rašytojas po milijoną kartų kalbėjo įvairiausiose renginiuose tą patį, atlaikydamas didžiausius fizinius krūvius, o "Alchemiko" autorius Paulo Coelho dar ir brazdino gitarą.

Tačiau dabar 42 šalyse visi žino norvegą J. Gaarderi, bet, pasak L. Varanavičienės, abejotina, ar daug kas jose galėtų pasakyti, kas yra Norvegijos ministras pirmininkas.

L. Varanavičienės nuomone, lietuvių literatūrai padėtis palanki - visos pasaulis pradėjo domėtis Europos pakraščiais. Tačiau, pavyzdžiui, Vokietijoje paskutinis lietuvių rašytojo romanas - V. Bubnio "Arberonas".



- Vyresnieji moksleiviai ir studentai, kurie norėtų dirbti jaunųjų ateitininkų sąjungos vasaros stovykloje, vyksiančioje š. m. liepos mėnesio pradžioje Dainavoje, prašome kreiptis į Lidiją Ringienę, 21 Long Cove Drive, Lemont, IL 60439-7732, arba telefonu (630) 243-8113.

- Poetui Bernardui Brazdžioniui sausio 11 d. Šv. Pranciškaus Saleziečio bažnyčioje Los Angeles arkivyskupas kardinolas Roger Mahony įteikė popiežiaus Jono Pauliaus II praėjusiais metais paskirtą apdovanojimą - Šv. Gregorijaus Didžiojo ordiną.

- Vaclovas Romanas-Ramanauskas, muzikas ir vargonininkas, sulaukęs 90 metų amžiaus, sausio 1 d. mirė Pittston, PA.

- Poeto Henriko Nagio mirtis - literatūros popietė vyko vasario 22 d. Lietuvių dailės muziejuje, Lemont, IL. Pakaitą skaitė poetė Eglė Juodvalkė. Skaityta H. Nagio poezija ir pristatytas naujai išleistas garsiajostės-knygėlės rinkinys "Poetas Henrikas Nagys kalba". Šią literatūrinę popietę surengė Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba.

- Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos posėdis vyko Chicagoje launimo Centre 1997 m. gruodžio mėn. Naujojo Sąjungos pirmininku išrinktas Petras Buchas. Kiti valdybos nariai pareigomis pasiskirstė taip: Stasys Briedis - vicepirmininkas, dr. Laima Šimulienė - sekretorė, Oskaras Kremeris - išdininkas.

- Naujas etnografinis ansamblis "Jorė" pirmą kartą viešai pasirodė Baltimorėje, Lietuvių pensininkų klubo suruoštuose kalėdiniuose pietuose. Ansamblis pradėjo organizuotis 1996 metais. Dabar jame yra 13 narių. Ansamblui vadovauja Egidia Matulionienė.

- Kun. dr. Steponas Matulis, MIC, dirbęs Anglijos lietuvių pastoracijoje, vasario 21 d. atšventė amžiaus 80 metų sukaktį.

- Kun. Leonas Zaremba, SJ, dirbęs JAV ir Kanados lietuvių pastoracijoje, o paskutiniu metu laikui einas Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvo pareigas, vasario 21 d. atšventė kunigystės 50 metų jubiliejų, o spalio 17 d. švęs amžiaus 75 metų sukaktį.

- Toronto, Ont., Prisiškėlimo parapijos, kuriai vadovauja lietuvių pranciškonai, 45 metų veiklos sukaktis bus paminėta religiniu koncertu ir susikaupimu kovo 27-29 d. Iškilminga minėjimo vakarienė įvyks kovo 28 d.

- Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL, sausio 18 d. metinio narių susirinkimo metu slapto balsavimu išrinkti 8 tarybos direktoriai. Vasario 1 dienos posėdyje direktoriai pasiskirstė pareigomis: Rimantas Griškėlis - PLC tarybos pirmininkas, Kęstutis Jecius - PLC valdybos prezidentas, Dana Glylienė - korporacijos sekretorė. Kiti tarybos direktoriai: Povilas Kilius, Zenonas Mereckis, Vytenis Lietuvninkas, Romas Kronas, Genė Rimienė, Antanas Razma Jr.

- Alina Grinienė, visuomenininkė, ilgametė Lietuvių Bendruomenės Munchene, Vokietijoje, veikėja, mirė sausio 16 d.

Privati leidykla rūpinasi ne tik knygų leidyba, bet ir šalies įvaizdžiu

(atkelta iš 2 psl.)

savo kišenės, leidyklos išleista knyga kaimuotų apie 30 litų, o tokių skaitytojais neįpirktų.

"Tyto albos" ledžiamos knygos kainą mažina užsienio fondai, sumokantys už vertimą. Pavyzdžiui, Valdas Petrauskas yra išlaikomas Kanados vyriausybės, nors verčia Lietuvos leidyklai. L. Varanavičienė didžiuojasi, kad užsienio fondai pasitiki leidykla, nes ji yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus.

Darbuotojai jau neserga

Leidykloje dirba 10 žmonių. Pagal terminuotą sutartį - dar 70 žmonių: redaktorių, korektorių, kompiuterininkų, dailininkų. Honorarą leidykla moka už atliktą darbą, nors būna išimčių. Pavyzdžiui, šiuo metu leidykla moka 1000 litų mėnesinį atlyginimą rašytojui Markui Zingeriui, kuris turėtų įteikti

naują romaną balandžio mėnesį. R. Gavelis, prieš penkis mėnesius gavęs 5 tūkst. litų honorarą, savo romaną įteikė sutartą dieną ir minutę. Juozas Erickas apie tokią leidyklos pasiūlytą galimybę mąstė tris dienas ir pareiškė, kad A. Čechovas romanų taip pat nerašė.

Svarbiausias kriterijus renkantis darbuotoją - jo kvalifikacija. "Tyto alba" visada knygai suranda ne tik vertėją, bet ir redaktorių, mokantį originalo kalbą, todėl leidykloje sudaryta didelė potencialių vertėjų ir redaktorių, gyvenančių ne tik Lietuvoje, gartoteka. L. Varanavičienė retai susiduria su žodžio neteisingumu ar nekompetentingumu. "Žmonės stengiasi nesirgti, kai turi reikalų su mumis", - sakė leidėja.

Leidykla stinga apyvartinių lėšų, todėl parengtas leidybai knygas tenka dėti į lentyną, o ne

Skaitytojai rašo
"Darbininkui"



CBS - į teismą!

Atviras kreipimasis į skaitytojus, kurie neabejingi Lietuvos prestižo reikalams tarptautinėje arenoje

Penktadienį, vasario 6 d., milijonai televizijos žiūrovų grožėjosi XVIII Žiemos Olimpinių Žaidynių atidarymu Nagano mieste. Žavėtasi japonų kūrybinumu apipavidalinant pasaulinę sporto šventę tradiciniai savitu tautiniu iškilmingumu.

Deja, neapsieita be nesklaidumų transliuojant atidarymo ceremoniją per CBS televizijos tinklą. Apmaudu, kad ši itin meniškai darnų renginį nuolat trukdė iki banalumo įkyri komercinė reklama.

Labiausiai piktno faktas, jog abėcėline tvarka įžengiančius į stadioną olimpiečius ir telekommentarus apie kiekvieną delegaciją netikėtai užgoždavo vis išsiskverbianti komercinė reklama.

Kone akiplėšišku būdu "išgarvo" iš televizijos ekrano istorinis momentas, kuomet į stadioną buvo įnešta Lietuvos vėliava. Neišgirdome jokių informacinių telekommentarų nei apie vėliavnešį, nei apie mūsų čiuožėjus, slidininkus, biatlonistą... Nė žodžio nebuvo užsiminta apie

mažą šalį, įrašiusią į pasaulinio sporto istoriją ne vieną lietuvišką vardą, ne vieną rekordą.

Užtat iki valios gavome gerą tuziną patarimų, kaip vartoti vidurius lengvinančias tabletes, kaip išvengti blogos savijautos, kai ėda rėmuo (heartburn), kaip maistinga smaguriauti bulvinius džiuvesius, kaip svarbu moterims laiku apsirūpinti asmeninės higienos reikmenimis ir t. t.

Štai tokioje aplinkoje teko stebėti CBS išgarsintą Žiemos Olimpiados atidarymą, iki koktumo užterštą reklaminiu šlamštu, užtemdžiusiu visų tautų fizinės kultūros šventę.

Beje, ne tik Lietuva liko už televizijos ekrano ribų tą ismintiną vakarą. Nebuvo parodyta maždaug dešimt olimpiečių delegacijų iš kitų šalių, taipogi atsitiktinai patekusių į reklamines fazę.

Nesu visiškai naivuolis, nesuprantantis CBS TV užmačios bet kokiu būdu, bet kokia proga akimirksniu užsidirbti milijonus dolerių, ypatingai išnaudojant pasaulinės reikšmės renginius ir

jų eigoje garsinant tuos reklam-davius, kurie sumokėjo didžiausią sumą.

Šiuolaikiniame, vis dar civilizuotame pasaulyje esti ir padomumo ribos, kurių peržengimas savaime žadina protestuoti prieš neetišką CBS TV elgesį, kurio pasėkoje Lietuvos valstybės statusas buvo viešai ignoruotas tarptautinio renginio transliacijos metu, kas tiesiogiai prilygsta savotiškos rūšies diskriminacijai.

Tokia CBS TV elgsena, suprantama, nėra sąmoninga, bet aiškiai atsitiktinė, skatinama vien tik gobšiško noro pasipelniti bet kokia kaina, o šiuo konkrečiu atveju, netgi ignoruojant atskirų tautų statutą.

Kreipiuosi į tautiečius, gyvenančius Šiaurės Amerikoje, Lietuvoje ir svetur, susitelkti ir ne tik pareikšti protestą prieš CBS TV neetiškus veiksmus, bet ir juridiniu keliu iškelti jiems bylą teisme už tautinių normų pažeidimą etikos srityje.

Tegul nedelsiant taria savo drąsų protesto žodį mūsų advokatai, diplomatinė tarnyba, Lietuvos intelektualai ir paprasti piliečiai, kuriems svarbi tautos garbė. Užtenka būti pastumdėlių tarpe ir pastoviai kentėti ignoravimus.

Tvirtai tikiu, jog prie mūsų vieningo protesto prisijungtu, simboliškai ar tiesiogiai, ir kitos valstybės, užgožtos komercinio monstro tą ismintiną penktadienio vakarą.

Kam pirmajam derėtų viešai prabiloti?

Akivaizdu, kad eiliniai sporto mėgėjai, deja, yra bejėgiai galintys teisė su gigantiška CBS TV. Todėl patikimiausia, regis, būtų kreiptis į mūsų iškilus advokatus, Lietuvos Olimpinių Komitetą (jeigu toks veikia?) ir, neabejotinai, į mūsų diplomatinės tarnybos atstovus Šiaurės Amerikoje.

Ar užteks mūsų veikėjams drąsos pareikšti rimtą priekaištą CBS TV ir galop pareikalaus atitinkamos kompensacijos?

Gal pagaliau užteks lietuviui kuklintis ir drovetis, kai tave vis ignoruoja?

Šių dienų realijas peržvelgiant, kai teisminės atsakomybės primta patraukti kaltus ne tik už



V. Kapočiaus nuotr.

"Balta, balta žiemužė..."

Braziliško karnavalo siautulyš įsiveržė ir į Vilnių

Vilniuje vasario 21 d. prasidėjęs braziliškas Rio karnavalas baigėsi tik kitą dieną paryčiais. Skambėjo samba, vyko temperamentingiausių šokėjų, gražiausių kostiumų, šauniausių karnavalo dalyvių konkursai.

Šiemet festivalinės linksmybės kartu prasidėjo skirtingose Žemės rutulio pusėse - Brazilijoje ir Lie-

tuvoje.

Rio de Žaneire eitynes pradėjo 215 kilogramų sveriantis karnavalo karalius Momo. Jo kulinacija - 70 tūkstančių žiūrovų talpinančiame stadione, bilietai į šį renginį kainuoja kelis šimtus

JAV dolerių.

Manoma, kad karnavalo dalyviai įspūdingiems kostiumams ir pasirodymams išleido kelis milijonus dolerių. **LR**

Paremdami lietuvišką spaudą, Jūs remiate lietuvių Amerikoje

NY - VILNIUS - NY

\$444 plus mokesčiai



Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>
E-mail: VYT TOURS EARTHLINK. NET

UNIONTOURS

kviečia 1998 metais keliauti su jais.

Siūlo šių kelionių paketus:

APLANKYKITE 3 PABALTIJOS SOSTINES: Talliną, Rygą ir Vilnių. 8 naktys, 9 dienos viešbutyje, skrydis ten ir atgal, angliškai kalbantys gidai, visi bagažų pervežimai ir kt.

PAMATYKITE MIESTUS BALTIJOS REGIONE: 3 naktys viešbutyje. Su skrydžiu arba be jo. Galima pasirinkti: Kopenhagą, Talliną, Helsinkis, Kiel, Rygą, Vilnius, Bergen, Oslo, Varšuvą, St. Petersburg, Stockholm ir Reykjavik.

SKRISKITE Į SMITHSONIAN INSTITUTO rengiamą 30-tąjį METINĮ TAUTINĮ FESTIVALĮ, kuris vyks Nations Mall, Washington, DC, š. m. birželio 25 - 28 ir dar liepos 2 - 5 dienomis. **PIRMA KARTĄ DALYVAUS LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA.** Siūlome paketą, į kurį įeina viešbutis bei skrydis ten ir atgal.

1998 m. NAUJOVĖ - kultūriniai kruizai tarp sostinių. Burlaivių (schooner) plaukite iš Stockholmo į Kopenhagą arba atgal. Pamatysite gražųjį pietų Švedijos archipelagą su daugeliu salų.

Apie visas šias keliones gausite daugiau informacijų skambindami ERIKUI (UNIONTOURS) tel. 212 - 683 9500 arba 800-451-9511.

UNIONTOURS

245 Fifth Ave.

New York, NY 10016

Tel. 212 683 9500 800 451 9511 Fax: 212 683 9511

Internet: <http://www.uniontours.com>

E-mail: travel@uniontours.com

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

žiemą ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leon, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370

(201) 947-2189



VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minute
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

FEBRUARY-MARCH PICK-UP SCHEDULE*

Brooklyn, NY	Feb. 21	12-4 PM
Lowell, MA	Feb. 27	12-1 PM
Lawrence, MA	Feb. 27	2-3 PM
Nashua, NH	Feb. 27	4-5 PM
Worcester, MA	Feb. 28	12-3 PM
Athol, MA	Mar. 2	4:30-5:30 PM
Kennebunkport, ME	Mar. 3	12-1 PM
Centerville, MA	Mar. 4	3-5 PM
Brockton, MA	Mar. 5	3-5:30 PM
Waterbury, CT	Mar. 7	9:30-11 AM
Hartford, CT	Mar. 7	12-2 PM
Norwood, MA	Mar. 9	5:30-6:30 PM
Putnam, CT	Mar. 11	1-2:30 PM
Providence, RI	Mar. 11	4-6 PM
Albany, NY	Mar. 12	7-8 PM
Binghamton, NY	Mar. 13	9-10:30 AM
Scranton, PA	Mar. 13	12-1:30 PM
Frackville, PA	Mar. 13	4:30-5:30 PM
Philadelphia, PA	Mar. 14	9:30-11:30 AM
Brooklyn, NY	Mar. 14	2-5 PM
Bridgeport, CT	Mar. 14	7-8 PM

*EASTER CONTAINER TO LITHUANIA

Tadas Sviderskis

Pennsylvania, USA

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

MARCH PICK-UP SCHEDULE

March 3	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
March 4	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
March 6	Philadelphia, PA	11-12 noon
March 7	Brooklyn, NY	12-1 pm
March 9	Whiting, NJ	1-2 pm
March 10	Container cut-off (the last day for pick-up)	
March 11	Newark, NJ	11-12 noon
March 17	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
March 18	Kearny, NJ	11-12 noon

For more information call 914-258-5133
718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$444 r.t.

One way to Vilnius \$350



FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

LIETUVOS POLITINĖ PADĖTIS ATRODO GERESNĖ

(atkelta iš 1 psl.)

visą Lietuvos istoriją dažnai atedavo tamsūs, grėsmingi debesys ir, sąlygoms pasikeitus, ši istorija galėtų vėl pasikartoti. Vien dėl to ne veltui yra dedamos pastangos įtvirtinti Lietuvos saugumą, siekiant koalicijos su stabilia, demokratine Atlanto-Europos ir pagerinti krašto apsaugą. Su Europos Sąjunga buvo pasirašyta asociacijos sutartis ir tęsiasi sudėtinga derybų eiga dėl tolimesnės integracijos į Europos šalių gretas. Deja, daug specialistų mano, kad kol Europos Sąjungoje nebus sutvarkyti vidiniai konfliktai dėl organizacinio pertvarkymo, bendros piniginių rinkos ir išplėtimo politikos, greitų derybų rezultatų galima nelaukti.

1997 m. rugsėjo mėn. Lietuvos ir Lenkijos iniciatyva Vilniuje įvyko Rytų ir Vidurio Europos valstybių vadovų konferencija. Šis neeilinis įvykis išskėlė Lietuvos prestižą ir parodė Lietuvos didėjančią įtaką, skatinant demokratine, teisine santvarką ir stabilumą Vidurio Europoje. Ateityje Lietuva turėtų išlaikyti savo įvaizdį kaip principingos, teisės valdomos, santūrios valstybės, turinčios svarbų įnašą savo regiono ir Europos politikoje.

Lietuvos ir JAV santykiai

Buvo daug kas nuveikta plėtojant santykius tarp JAV ir Lietuvos. Baltijos valstybių prezidentų apsilankymo proga Washingtono sausio viduryje buvo pasirašyta dvišalė JAV-Lietuvos investicijų bei dvigubo apmokėtinimo sutartis. Tai turėtų praplėsti Amerikos investicijas į Lietuvą. Buvo suderintos naujos bendradarbiavimo programos tarp teisėsaugos ir teisėtvarkos įstaigų kovoti su organizuotu nusikalstamumu. Taip pat buvo paskelbtas naujas, 15 milijonų dolerių JAV-Baltijos Partnerystės fondas. Jis tęs JAV techninės paramos darbą, kai ši valdiška JAV programa baigsis Lietuvoje, už dvejų metų. Partnerystės fondas, sukurtas perpus tarp JAV vyriausybės ir privataus Soroso fondo, teiks paramą ne valdiškoms, pelno nesiekiančioms visuomeninėms organizacijoms. Buvo įsteigtos naujos bendradarbiavimo formos, komitetai, toliau derinti bendradarbiavimui tarp JAV ir Baltijos valstybių politikoje ir ekonomikoje.

Svarbiausia, buvo pasirašyta, tarp JAV ir visų trijų Baltijos valstybių prezidentų, JAV-Baltijos Partnerystės ir Bendradarbiavimo Chartija. Pirmą sykį dokumente yra teigiama, kad "Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybė, suverenumas ir teritorinis vientisumas bei saugumas yra tikras, gilus ir nuolatinis Jungtinių Amerikos Valstijų interesas". Nors šis dokumentas nėra oficiali sutartis, jis konstatuoja bendrą Baltijos valstybių ir JAV pareiškimą apie abipusį priimtinius principus ir tarptautinius santykius. Daug dėmesio skiriama Baltijos valstybių integracijai tarpusavyje ir taikingai, demokratinei Europai, kurioje būtų gerbiama žmonių teisės ir laisvės. Minima, kad siekiant šios integracijos svarbu bendradarbiauti su įvairiomis tarptautinėmis organizacijomis, tokiomis kaip Europos Sąjunga ir NATO.

Chartijoje yra pastebėta, kad JAV remia Baltijos valstybių pastangas įstoti į NATO, ir pakartota, kad NATO durys liks atviros naujoms narėms, kad pirmosios narėmis tapti pakviestos šalys nebus paskutinės ir kad nė viena šalis, nepriklausanti NATO, neturi veto teisės priimant Al-

janso sprendimus. Tad ši chartija yra didelis žingsnis siekiant svarbaus Lietuvos tikslo - įstojimo į NATO.

Jei šiais metais bus priimti dabartiniai kandidatai - Lenkija, Čekija ir Vengrija, vyks tolesnių kandidatų atranka NATO viršūnių konferencijoje 1999 metais. Rumunija, Bulgarija, Slovėnija ir Baltijos valstybės yra minimos kaip kandidatės, tačiau Rusija ypač priešinas Baltijos valstybių kandidatūroms. Vienas reikalas yra aiškus: jei JAV Senatas nepatvirtins sutarčių dėl Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos įstojimo į NATO, tai Baltijos valstybių perspektyvos tikrai sumažės.

Pagal Washingtono veikiančios Rytų ir Vidurio Europos Koalicijos apskaičiavimus (ir ALTas, ir JAV LB yra Koalicijos nariai), Senate šiuo laiku pažadėję balsuoti už sutartis yra 51 senatorius, o reikia 67 balsų. Tiesa, dar 18 pasisakė, kad linkę ratifikuoti, 19 neapsisprendė ir likę 12 - žada balsuoti prieš. Spėjiojama, kad balsavimas įvyks kovo pradžioje ir kad iki to laiko balsų pakaks. Tačiau jei nesudarys didelę persvara balsų už ratifikaciją (sakykim, 80), tai gali būti prasta iniciatyva testuoti greitai laikui tolimesnį NATO išplėtimą. Tarp šio regiono senatorių, New Yorko D'Amato, New Jersey Jerroldas ir abu Connecticuto senatoriai - Lieberman ir Dodd pasisakė, kad balsuos už NATO sutarčių ratifikaciją. Senatorius Moynihan iš New Yorko būtent balsuos prieš, o senatorius Toricelli iš New Jersey, atrod, dar neapsisprendęs.

Deja, yra galimybių, kad sutarčių balsavimo metu kai kurie senatoriai bandys pasiūlyti pataisų projektą, pagal kuriuos būtų sulėtintas ar visai užkirstas tolimesnis NATO išplėtimas, po to, kai pirmieji trys kraštai būtų priimti. Tai galėtų akivaizdžiai pakenkti Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių viltims tapti kandidatėmis sekančiame plėtimo etape.

Dar ne per vėlu vietinėms lietuvių organizacijoms kreiptis į savo valstijų senatorius ir paaiškinti, kodėl būtų svarbu, kad Senatas priimtų, be išlygų, pirmus tris kandidatus į NATO, ir tuo pačiu, kad ateityje būtų pakviestos Lietuva, Latvija ir Estija. Jei kas norėtų smulkesnių žinių ar argumentų, kodėl NATO turėtų būti išplėsta, prašom kreiptis į ALTO ar JAV Lietuvių Bendruomenės valdybas. Abi organizacijos turi pakankamai informacijos ir mielai galėtų Jums patarti, kaip geriausiai prieiti prie Jūsų senatorių.

Ekonominė šalies būklė

Išlaikyti krašto saugumui svarbu išlaikyti ūkį. Lietuvos ekonomikos būklė ryškiai taisosi. Bendra produkcija auga, infliacija mažėja, net valstybės sąmatos deficitas žemesnis, negu buvo anksčiau numatytas. Pagal oficialius duomenis, 1997 m. bendras valstybės produktas padidėjo 6 procentais, iki \$8 milijonų. Šiais metais jis turėtų toliau augti. Lietuvos litas, susietas su doleriu 4:1 kursu, yra pilnai konvertuojamas ir laikomas tvirtu. Infliacija pernai net nepasiekė 10 procentų. Tai didelis plusas, jei atsimename, kad 1992 m. infliacija siekė virš 1000 procentų. Užsienio investicijų suma pernai beveik pasiekė vieną bilijoną dolerių. Amerika yra stambiausias Lietuvos investicijų šaltinis.

Valdiškos paskolos iš užsienio tarptautinių organizacijų irgi yra aukštos - virš 600 milijonų dol. Dauguma jų yra kredito linijos

iš tarptautinio valiutinio fondo padengti lito kursą. Daug kitų lėšų yra skirta infrastruktūros pagerinimui. Į tai įeina energetika, ryšiai ir susisiekimas.

Amerikos valdiška paramos programa irgi turi svarbų vaidmenį. Iš viso Amerikos valdiška šalpa Lietuvai siekia virš 30 milijonų dolerių. Ji susideda daugiausia iš techninės paramos (pvz., Taikos Korpuso savanoriai). Patarimų netrūksta ir iš kitų valstybių bei tarptautinių organizacijų specialistų. Tie, kurie daro sprendimus, linkę (kaip ir užsienio politika, ekonomikos politika pasižymi tęstinumu) prisitaikyti prie tarptautinių standartų, kad pritrauktų daugiau reikalingų užsienio investicijų platininti laktus ir kad taip pat Lietuva galėtų efektingai veikti su Europos Sąjunga, Pasaulio Prekybos Organizacija ir kitomis panašiomis organizacijomis. Tokios tarptautinės investicijų rizikos įvertinimo įstaigos kaip Standard and Poors ir Moody's palyginti teigiamai vertina Lietuvos ekonomikos politiką ir riziką investuoti Lietuvoje.

Amerikos lietuvių pagalba

Kyla klausimas, kodėl Amerikos lietuvių organizacijos iš viso dar turėtų rūpintis Lietuvos klausimais, o ne rūpintis vien savo reikalais? Gi jau pastoviai veikia Lietuvos pasiuntinybės Amerikoje ir jos yra užvedusios artimus santykius su JAV valdžia. Atsakyti nesunku. Amerikos pareigūnai, ypač Kongreso atstovai, iš principo nėra ypatingai nusiteikę pataikauti kitų valstybių atstovams. Tačiau Kongreso nariai labiau nusiteikę pildyti savo piliečių, balsuotojų, norus. Todėl Amerikos lietuvių nuomonės ir jų pareikštas balsas turi ypatingos reikšmės, nes jie gali tiesiogiai įtakoti Amerikos politikos ir teigiamai paveikti jų sprendimus. Amerikos lietuvių nėra daug, bet Washingtono jų įtaka iki šiol buvo neproporcingai didelė. Tai parodė praėjusių politinių laimėjimų nuo Amerikos pripažinimo Lietuvos nepriklausomybės iki įvairių JAV įstatymų, palankių mūsų interesams pravedimų.

Dar didesnę įtaką turi Amerikos lietuvių balsas, kai jis tampa pagarsintas Amerikoje kartu su visais baltais ir, dar geriau, koalicijoje su kitom rytų ir vidurio Europos interesų grupėmis. Amerikoje gyvena per 22 milijonus piliečių, kilusių iš rytų ir vidurio Europos, tuo tarpu lietuvių kilmės - mažiau negu milijonas. ALTO veiklos būdas Washingtono kaip tik pasireiškia dalyvaujant mums palankiose koalicijose su bendraminčių grupių atstovais. Todėl lobizmo darbas įgauna daugiau atgarsio, kai veikiame kartu su latviais ir estais Jungtiniame Amerikos Baltų Komitete (JBANC) ir panašiomis organizacijomis su kitomis tautybėmis bei Rytų ir Vidurio Europos Koalicijoje. Washingtono aktyviai veikia ir JAV Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų įstaiga. Iki vasario pradžios jai ilgą laiką efektingai vadovavo Asta Banionytė. Nuo vasario pradžios jį išėjo dirbti pilną laiką į Laisvosios Europos Radiją, o jos vietą Bendruomenės įstaigoje perėmė p. Audronė Pakšienė.

Lietuvių organizacijos įtakoja JAV vyriausybę

Visos minėtos organizacijos turi panašius tikslus. Jos bendradarbiauja užtikrinti Amerikos paramą plėtojant demokratine santvarką vidurio Europoje, įskaitant ir Lietuvą. Konkrečiai sakant, daugiausia dėmesio yra kreipiamas į Kongresą, kad tenai būtų pravedti Baltijos kraštams palankūs įstatymai. Svarbiausi šio (nukelta į 8 psl.)

Mirė Mary Arkutė Barkus

Mary Arkutė Barkus, po ilgos ir sunkios ligos, sulaukusi 93 metų, mirė 1997 m. gruodžio 16 d. Po šv. Mišių Our Lady of Grace bažnyčioje, Howard Beach, NY, buvo palaidota Švento Jono kapinėse šalia vyro Stanley, kuris mirė 1962 m.

Velionė buvo gimusi 1904 m. lapkričio 22 d. Brooklyn, NY, kur praleido beveik visą gyvenimą. Daug metų priklausė Angelų Karalienės lietuvių parapijai iki pat jos uždarymo ir buvo labai veikli įvairiose jos organizacijose. Priklausė Lietuvos Vyčių 110 kuopai Atsinaikymo parapijoje, Maspeth, NY.



Mary A. Barkus su dukterimi, JAV laivyno kapitone Phyllis Barkus

Paskutiniu laiku gyveno pas gimines Howard Beach, NY.

Nuliūdime paliko 4 vaikus: Dorothy Sakal, Edward Barkus,

Virginia Barkus ir JAV laivyno kapitone Phyllis Barkus, 8 anūkus ir 10 proanūkių.

Skautų Kūčios Philadelphijoje

Gruodžio 14 d. Šv. Andriejaus parapijos salėje buvo švenčiamos Kūčios. Tą sekmadienį Šv. Andriejaus bažnyčioje buvo atnašautos šv. Mišios skautų intencija. Mišiose skautai dalyvavo organizuotai ir skaitė mišių maldas.

Salėje stalai, papuošti eglių ir pušų šakelėmis, apdėti Kūčių patiekalais, laukė svečių. Po mišių svečiams renkantis į salę, skambėjo kalėdinės giesmės ir muzika, akordeonu pritarė p. L. Cox. Daugumas buvo užsisakę bilietus iš anksto ir pagal pageidavimą galėjo sėdėti prie stalo su artimaisiais ar pažįstamais.

židinietės ir vadovės. Skanavome įvairiai pagamintą žuvį, mišraines, grybus, silkę, kisielių, aguonų pieną, saldumynus.

Scenoje buvo papuošta eglutė - šiaudinukais, mirgančiomis švieselėmis. Skautai(-ės) rinkosi į sceną trumpai programėlei ir giesmėms. Meninė programa nebuvo ilga, nes tie patys vaikai ruošėsi mokyklos vaidinimui "Žibutės laimė", kuris buvo parodytas sausio 18 d. Pritaikyti eilėraštukai Kalėdų šventėms ir vaikų amžiui suteikė progą kiekvienam pasirodyti. Kalėdines giesmes giedojo visi.

Kūčiose dalyvavo apie 100

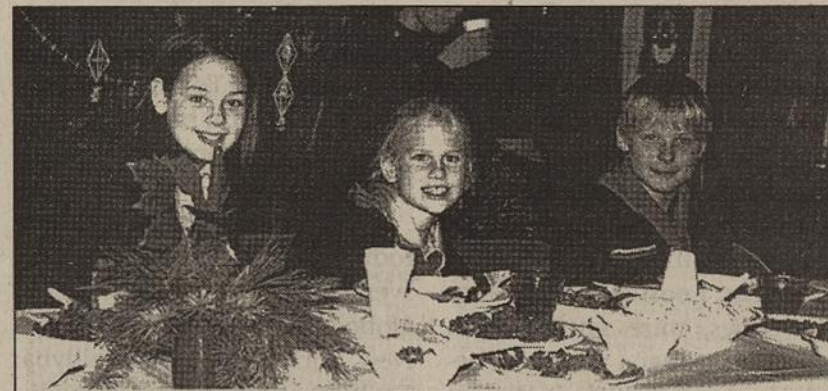


Philadelphijos skautų Kūčiose p. Kalinauskams įteikta Liet. Skautijos fondo dovana - dail. Igno paveikslas. Kairėje - viet. s. L. Bagdonavičienė, deš. - v. s. D. Surdėnienė

Rūpestingai vietas suskirstė ir svečius sodino p. Marytė Sušinskienė. Pritemdžius salėje šviesas, skautės uždegė žvakes ant stalų. Vietininkė s. Laima Bagdonavičienė pakvietė kun. P. Burkauską palaiminti Kūčių patiekalus ir sukalbėti maldą. Gaila, kad kun. Burkauskas negalėjo pasilikti Kūčių bendravime - skubėjo į bažnyčią antroms mišioms. Visi dalijosi plotkelėmis, linkėjo gražių švenčių ir laimingų ateinančių metų.

Per Kūčias reikia visko paragauti, juolab kad šiuos patiekalus ruošė skautų mamytės,

žmonių - su skautais, tėveliais, artimaisiais ir nuolatiniais rėmėjais. Pirmą kartą atsilankiusieji



Philadelphijoje prie skautų Kūčių stalo. Iš k.: V. Viliamaitė, L. Maciūnaitė ir A. Surdėnas

"Microsoft" korporacija patobulino tinklo priežiūros programos "Internet Explorer" versiją

(atkelta iš 4 psl.)

pažiūrėti informacijos apie programą langą, pasiekiamą iš meniu "Help".

Ten nurodytas versijos numeris turi būti 4.72.2106.8 arba didesnis.

Daugumai vartotojų nėra ko skubėti atsisukti naująją versiją, bet nekantraujantys jau dabar gali ją rasti "www.microsoft.com/ie" srityje. LR

DARBININKUI paremti aukojo:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiui stiprinti ir atsiliepinę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 50 dol.: Dr. Mary Z. Dauge-la, Washington, DC.

Po 45 dol.: Biruta A. Kwetz, Englewood Cliffs, NJ.

Po 40 dol.: A. Masiulis, E. Hartford, CT; P. Vilinskas, Farmington, CT; Albina Lipčienė, Windsor, CT; Aldona Echaniz, Great Neck, NY; A. Lileika, Manhasset, NY; Aleksandra Kasuba, New York, NY.

Po 35 dol.: A. Butas, Edgewater, MD; Janina Snieska, DDS, West Hyannisport, MA; R. Mise-

wich, Cambridge, MN; J. E. Waylonis, Fairfax Sta., VA.

Po 30 dol.: Stasė Prekeris, San Jose, CA; E. Miknius, Thompson, CT; J. Valaitis, Fairfield, CT; Jadvyga Dapkus, Hartford, CT; Ed. Radionovas, W. Hartford, CT; Vyt. Soliunas, Lemont, IL; Elena Mekys, St. Charles, IL; Brone Tender, Wellesley, MA; Vl. Garsys, Worcester, MA; Eugenija Liaugaudas, Parsippany, NJ; Eugenia Vigelis, Pennsville, NJ; D. ir R. Bitenas, Bronxville, NY; Veronica Kazlauskis, New Hyde Park, NY; Gražina Šimukonis, Richmond Hill, NY; H. Andruska, Woodhaven, NY; Ant. (nukelta į 8 psl.)

DARBININKAS



341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

Tradicinė Kaziuko mugė, rengiama New Yorko skautų/skauciu, įvyks sekmadienį, kovo 1 d., Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Prasidės 12 val. mišiomis, kurias aukos Tėv. Pranciškus Giedgautas, OFM, pranciškonų vienuolyno viršininkas, skautų intencija. *Daugiau informacijų žiūr. skelbimą šiame pusapyje.*

Kaziuko mugės metu savo medžio drožinius rodyti ir pardavinėti Irena ir Mindaugas Janauskai. Be gausių pardavimo ir laimėjimų stalų, veiks ir valgykla, kur bus galima gauti pietus, pasmagurauti lietuviškų patiekalų, atgaivos, veiks vyr. skaučių kavinė, kurioje bus apstu namie gamintų saldumynų.

Lietuviškas gavėnios rekolikcijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyno Putnam, CT, š. m. kovo 6 - 8 dienomis praves kun. Andrius Narbekovas, gydytojas - kunigas, ruošias doktoratą Washington, DC. Rekolikcijos prasidės penktadienio vakare ir baigsis sekmadienio pietumis. Galima įsijungti į rekolikcijas ir šeštadienio rytė 8:30 val. Registruotis tel. (860) 928-7955.

Prel. Antanas Rubšys vasario 22 d. išvyko į Romą ir dalyvavo Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos 50 metų sukakties minėjime. Į New Yorką grįžta kovo 7 d. Prelatas yra gyvenęs toje kolegijoje, Romoje baigęs teologijos mokslus ir 1948 m. gruodžio 18 d. įšventintas kunigu.

Lietuvių Katalikių Moterų Kultūros draugija kovo 29 d. Kultūros Židinyje rengia naujos Švento Rašto laidos sutikimą ir vertėjo prel. Antano Rubšio pagerbimą. Iki šiol lietuviškai Šv. Raštas buvo leidžiamas atskiromis Senojo Testamento ir Naujojo Testamento knygomis. Dabar išleidžiamas vienoje knygoje, kuri vadinsis "Biblija". Prel. A. Rubšys išvertė Senąjį Testamentą, o kaip įvadą į Šv. Raštą yra išleides seriją knygų. Dabar išleidžiama "Šventojo Rašto krautuose šv. Pauliaus pėdsakais Syrijoje, Graikijoje, Turkijoje". Knyga turės 630 psl. Surinkta ir parengta spaudai čia, Amerikoje, o spausdinama Lietuvoje.

Poetas Leonas Lėtas, sunkiai sirgęs, mirė sausio 29 d. specialios slaugos namuose netoli Hartford, CT. Jis yra išleides eilėraščių rinkinį "Trakas"; buvo ir solistas ir dailininkas, aktyviai reiškėsi Hartfordo lietuvių gyvenime; gyveno Farmington, CT. Plačiau apie jo gyvenimą ir kūrybą bus parašyta vėliau.

Vysk. P. Baltakio, OFM, veiklos kalendorius

Tik ką grįžęs iš Floridos Lietuvių dienų, vyskupas kovo 1 d. dalyvaus Brocktono lietuvių parapijos 100 metų sukakties minėjime.

Kovo 5 - 23 d. ves Gavėnios rekolikcijas Pampano, Juno, Miami ir Daytona lietuviams Floridoje.

Kovo 27-29 d. dalyvaus Toronto Prisikėlimo parapijos 45 m. sukakties minėjime.

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba buvo sudaryta New Yorke iš čia ir artumoje gyvenančių rašytojų. Į ją įėjo: Paulius Jurkus - pirmininkas, Algirdas Landsbergis - vicepirmininkas, Leonas Lėtas - išdininkas, Tėv. Leonardas Andriekus - narys. Š. m. sausio mėn. draugijoje buvo praversti rinkimai, ir nuo kovo 1 d. valdybos veikla perkeliama į Chicago.

Kestučio K. Miklo 75-erių amžiaus metų sukakties proga Jungtinis organizacijų komitetas kovo 14 d., šeštadienį, 2 val. popiet, Kultūros Židinyje rengia suaktuviniukui pagerbimą. Bus prisiminta jo ilgametė visuomeninė veikla ir įnašas į lietuvių tautinį ir kultūrinį lobyną. Programoje bus pietūs ir atgaiva, sveikinimai ir trumpa meninė programa. Pagrindinis kalbėtojas - ambasadorius Anicetas Siutis. Visuomenė kviečiama dalyvauti.

Filmuotojai iš Lietuvos sausio 31 d. atsilankė Marytės R. Shalins laidojimo įstaigoje. Jie apklausinėjo M. Shalins apie jos darbą ir nufilmavo abi koplyčias ir raštinę. O sužinojo, kad kada mirusiojo šeimos pagedavimu velionių palaikai būna sudeginti, filmuotojai, Marytės Shalins lydimi, nuvyko į Fresh Pond krematoriumą ir ten viską nufilmavo. Taigi M. Shalins yra plačiau žinoma ir Lietuvoje.

Rengiama Dailės paroda

Ryšium su Lietuvos Nepriklausomybės švente eilė metų Kultūros Židinyje būdavo rengiamos dailės parodos. Tokių parodų surengta 17-ka. Tai buvo lyg kūrybinis vainikas Nepriklausomybės šventei pagerbti.

Ir šiemet suplanuota tokią parodą surengti Vasario 16-osios šventės proga. Paroda rengia ir globoja Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba. Yra buvę atveju, kai vasario viduryje New Yorke siautėdavo sniego pūgos, kurios sutrukdydavo parodų pasisėkimą. Todėl rengėjai šiemet parodą nukėlė į balandžio mėn. **Ji įvyks balandžio 4 ir 5 dienomis** Kultūros Židinyje.

NEW YORKO SKAUTAI/SKAUTĖS maloniai kviečia visus atsilankyti į

tradicinę

KAZIUKO MUGĖ

sekmadienį, kovo 1 d.,
Kultūros Židinyje

361 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, NY
12 val. - aukojamos šv. Mišios

Po šv. Mišių - oficialus Mugės atidarymas
Ivairūs rankdarbiai - lietuviškos prekės - knygos - literatūra - loterijos - žaidimai

Vyr. skaučių kavinė

- - - PIETŪS IR ATGAIVA - - -

LIETUVOS POLITINĖ PADĖTIS ATRODO GERESNĖ



Vasario 16-osios minėjimo, įvykusio š. m. vasario 15 d. New Yorke, Kultūros Židinyje, programos rengėjai, atlikėjai bei garbės svečiai

(atkelta iš 7 psl.)

tipo įstatymai yra tokie, kurie iškeltų Baltijos valstybių kandidatūrą į NATO ir parūpintų joms atitinkamos paramos sustiprinti savo apsaugą ir ekonomiką. Daug paramos lietuviai susilaukia iš lietuvių kilmės Illinois valstijos senatoriaus Durbino, Washingtono valstijos senatoriaus Slade Gorton. Yra ir 3 lietuvių kilmės Atstovų Rūmų nariai: John Shimkus, Sam Gejdenson ir Martin Frost. Senatorius Durbin taip pat yra pradžios Kongrese organizuotų Friends of the Baltics Caucus, t.y. pastovią grupę senatorių ir atstovų, kurie remtų teigiamą Amerikos politiką Baltijos kraštu atžvilgiu. Toje grupėje dalyvauja Kongreso nariai ir iš abiejų pagrindinių partijų. Senatorius D'Amato iš New Yorko pastoviai remia lietuvių interesus.

Šiuo metu mums gal svarbiausias įstatymo projektas tai būtų anksčiau minėtas Senato patvirtinimas sutarčių, pagal kurias Lenkija, Vengrija ir Čekija būtų priimtoms į NATO. Sekantis taip pat svarbus yra vadinamasis Europos Saugumo Aktas. Projektas yra platus ir apima įvairių teiginių, susijusių su JAV veikla tarptautinių santykių srityje. Tarp kitų, jame yra išvardintos Lietuva, Latvija ir Estija, kaip valstybės, padarusios didelę pažangą ir teigiamai vertinamos dėl įstojimo į NATO. Joms parūpinta ir finansinės paramos pasirošimui įstoti į NATO. Į šį aktą buvo įtraukta ir ankstyvesnė Atstovo Cox rezoliucija dėl Karaliaučiaus. Joje siūloma daryti pastangas, kad būtų sumažinta rusų ginkluotė šioje srityje.

Tačiau kadangi iškilo skirtumų tarp Senato ir Atstovų Rūmų nuomonių dėl visai nesusijusių su NATO reikalų, galutinis balsavimas dėl šio akto dar neįvyko. Tikimės, kad greitai laiku Kongresas ras progas šį projektą

praversti.

Kitas svarbus aktas yra Užsienio Veiklos Aprūpinimo Aktas (Foreign Operation Act). Jame parūpinta \$70 milijonų toliau testuoti apsaugos treniruotes ir planavimo programą, kuri veikia Lietuvoje ir kituose Europos kraštuose. Čia yra parūpinti ir finansai dėl didelės dalies JAV techninės paramos Lietuvai. Senatorių Durbin ir Gorton dėka ši paramos programa, kurią vykdomoji valdžia norėjo Lietuvoje jau sustabdyti, dar bus tęsiama iki 2000 metų. Per šią programą būna parūpinta maždaug \$7 milijonai per metus. Aprūpinimo Akte buvo paskirta Baltijos valstybėms dar per \$18 milijonų pagerinti krašto apsaugos būklę. Laukiama, kad balsavimas už šį aktą įvyks greitai laiku.

Apibrėžiau Lietuvos politinę ir ekonominę būklę ir Amerikos lietuvių pastangas padėti Lietuvai politiniu lobizmu Washingtono. Dėl laiko stokos nepaminėjau svarbių labdaros, švietimo, religinių ir kultūros darbų, atliktų mūsų įvairių organizacijų. Tačiau visiems darbams reikia lėšų, jų nuolat trūksta. Tad noriu priminti, kad Jūsų dosnumas prie aukų stalo išlaiko Amerikos lietuvių organizacijas ir jų darbus. Todėl prašome aukoti pagal savo nuožiūrą ir galimybes - ar tai Bendruomenėi, ALTui, Tautos Fondui ar apamai toms organizacijoms, kurias Jūs norite išlaikyti. Lietuviškoje spaudoje skelbta, kad per keletą mėnesių JAV-se Landsbergio rinkimų kampanijai sukaupia per \$400,000. Jei dalį tokios sumos būtų galima surinkti per metus ir vietinėms mūsų organizacijoms, jos galėtų sau puikiai veikti.

Amerikoje mūsų lietuviška visuomenė akivaizdžiai keičiasi. Vis daugiau mes paliekam tradicinius lietuviškus telkinius ir

gyvename išsibarstę po visą Ameriką. Po karo atvažiuosius gretos retėja ir vis daugiau reiškiasi naujai atvykę iš Lietuvos. Taip pat dažniau sukuriame mišrias šeimas. Laikas aptarti naujus veiklos būdus, kad būtų išlaikyta lietuviška sąmonė, lietuviškas žodis ir kultūra šioje dabartinėje aplinkoje. Manau, kad ateityje reikės dėti daugiau pastangų, kad naujai atvykę iš Lietuvos kuo plačiau įsijungtų į Amerikos lietuvišką veiklą. Svarbu, kad lietuviškoje visuomenėje, ypač tarp įvairių imigracijos bangų jaunimo, būtų palaikomi santykiai ir panaudojant modernesnes ryšių priemones - Interneto tinklą ir pan.

Reikėtų pradėti nuo sistemiško mūsų būklės svarstymo. Manau, kad laikas organizuotai šaukti mūsų visuomenės pasitarimus ir, reikalui esant, pertvarkyti mūsų organizacijų struktūrą. Reikia vieningiau ir efektingiau bendrauti ir dirbti. Gerai, kad tokios iniciatyvos jau yra svarstomos JAV Lietuvių Bendruomenėje ir ALTE.

Šiandien, kai trispalvė vėl plevesuoja Lietuvą, norėčiau baigti tokia mintimi - būkime geri Amerikos piliečiai, bet likime ir susipratę lietuviai. Mylėkime Lietuvą ir dirbkime vieningai, be skaldymų ir be piktumo. Kaip prieš šimtą su viršum metų rašė Jurgis Sauerveinas Mažajoje Lietuvoje: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt..." Lietuvoje ir čia galime kartu džiaugtis šia vasario 16-tosios švente ir prisiminti Lietuvos mylimo poeto Justino Marcinkevičiaus žodžius:

*Kiek rovė - neišrovė,
Kiek skyvė - nenuskynė,
Todėl, kad tu - šventovė,
Todėl, kad tu tėvynė.*

Ačiū už dėmesį.

sų pastangas įvertinantį laiškeli.

Mrs. Anne Milukas Trainis, Richmond Hill, NY, šiemet ir vėl, kaip pernai, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Mielai skaitytojai dėkojame už paramą.

Kun. Stasys Raila, Little Neck, NY, ne tik paremia kasmet "Darbininką", apmokėdamas prenumeratą su 100 dol. čekiu, bet ir parašo korespondencijų. Nuosirdžiai dėkojame mūsų spaudos bičiuliui kun. Railai už paramą mūsų laikraščiu bei už bendradarbiavimą.

V. ir B. Paulius, Allendale, NJ, kasmet apmokėdavo prenumeratą su 100 dol. čekiu, o šiemet pakėlė savo paramą iki 150 dol. Nuosirdžiai dėkojame mieliems skaitytojams už nuolatinę ir dosnią paramą mūsų spaudos stiprinimui.

P. A. Raulinaitis, Burbank, CA, ir šiemet, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuolatiniam mūsų spaudos rėmėjui nuosirdžiai dėkojame.

Mary Aleksandravicius, Bloomfield, CT, nuolatinė mūsų spaudos rėmėja, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Mielai rėmėjai nuosirdžiai dėkojame.

Dr. Alice Dunajewski, Ozone

Park, NY, šiemet atskubėjo "Darbininkui" į pagalbą, apmokėdama prenumeratą su 125 dol. čekiu. Gerb. daktarei nuosirdžiai dėkojame už mūsų spaudos palaikymą.

DARBININKUI paremti aukojo:

(atkelta iš 7 psl.)

Dėdinas, Woodhaven, NY; Emma Uzemis, Oklahoma City, OK; A. A. Reventas, Houston, TX.

Po 25 dol.: D. Petrikas, Ormond Beach, FL; Ant. Razma, MD, Burr Ridge, IL; Prel. Juozas Prunskis, Lemont, IL; Joana Vaičiulaitis, Bethesda, MD; V. Kamaitis, Sutton, MA; V. ir V. Puodžiunai, Waldwick, NJ; Violeta Patrik, Syoset, NY; J. J. Ardy, Fairview, PA; Lithuanian Folk Dance Institute, Racine, WI.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išėjimoje priklausau nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išlaikyti.

Nuosirdžiai dėkojame.

Darbininko administracija

SKELBIMAI

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT, 06277 (sk.)

Puiki proga moteriai, teisėtai atvykusiai į JAV, mokačiai virti ir namų ruošos darbus, įsikurti šiame krašte. Rašykite: Villa St. Joseph, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance)



bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokytis \$6.00 į val. Galima dirbti 10-12 val. per dieną su viršvalandžiais. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiama **pigus butas** - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Tel: (718) 946-8119, kviešti Elą. (sk.)



"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Ona Girniuvienė, Boston, MA - 50 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **kovo 14 d.**, šeštadienį, nuo 2 val. iki 5 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **kovo 7 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus Jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.